

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2013

Eva Zahornadská

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Mediální a komunikační studia

Eva Zahornadská

Představy dětí a mládeže o práci novináře

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Eva Zahornadská**

Vedoucí práce: **Mgr. Radim Wolák**

Rok obhajoby: 2013

Bibliografický záznam

ZAHORNADSKÁ, Eva. *Představy dětí a mládeže o práci novináře*. Praha, 2013. 79 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií.

Vedoucí diplomové práce Mgr. Radim Wolák.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce „Představy dětí a mládeže o práci novináře“ je typizace českého novináře a jeho pracovní náplně dle dětí a dospívajících ve věku 10-16 let. Dále pak práce operuje se subjektivními postoji dětí a mládeže k dané profesi. První, teoretická část, hledá definici novinářské profese v odborné literatuře a sumarizuje již proběhlé výzkumy na podobná témata. Vlastní výzkum je jádrem celé práce. Dotazníkové šetření probíhalo na základních a středních školách v Praze, Středočeském a Královéhradeckém kraji a zpracováno bylo 153 dotazníků pro mladší a 180 pro starší respondenty, celkem tedy 333 dotazníků. Dotazníky zjišťovaly sociodemografické údaje typického novináře (věk, pohlaví, bydliště, příjem, vzdělání...), osobnost novináře (povahové vlastnosti), lukrativitu povolání (hodnocení profese respondenty) a běžný pracovní den novináře (časový harmonogram aktivit a výskyt novináře). Následovaly polostrukturované hloubkové rozhovory s dalšími čtyřmi respondenty, které měly upřesnit a potvrdit výsledky dotazníkového šetření, tedy ověřit jejich reliabilitu. Závěr práce shrnuje výsledky výzkumu ve snaze o vytvoření obrazu průměrného českého novináře podle dětí a mládeže.

Abstract

The aim of the thesis „Images of Children and Youth about the Work of Journalists“ is typification the Czech journalist and his workload by children and adolescents from the age group 10-16. Moreover thesis is working with subjective children's and youth's attitudes to the profession. The first theoretical part is searching the definition of the journalistic profession in the literature and summarizes past research on similar topics.

Novel research is the core of the whole work. The questionnaire survey was carried out in primary and secondary schools in Prague, Central Bohemian region and Hradec Králové region, 153 questionnaires for younger respondents and 180 for older respondents were processed, a total of 333 completed questionnaires. The questionnaire asked for socio-demographic data about a notion of typical journalist (age, sex, place of residence, income, education...), it's personality (characteristics), journalism as a lucrative profession (rating of respondents) and a normal working day of the journalist (timetable of activities and place of presence). Semi-structured depth interviews with four other respondents who were to clarify and confirm the results of the survey followed, namely to verify their reliability. The conclusion summarizes the results of research in an effort to create children's and youth's image of the average Czech journalist.

Klíčová slova

děti, mládež, názor, novinář, profese, výzkum

Keywords

children, youth, meaning, journalist, profession, research

Rozsah práce: 76 290 znaků s mezerami

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 22.5.2013

Eva Zahornadská _____

SCHVÁLENO

Becht

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Zahornadská Eva	Razítko podatelny: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">10-06-2011 -1-</td> </tr> <tr> <td>Cj: 11090</td> <td>Příloh: 2</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td>Shrnutí heslo:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	10-06-2011 -1-	Cj: 11090	Příloh: 2	Přiděleno:	Shrnutí heslo:
Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		10-06-2011 -1-							
Cj: 11090		Příloh: 2							
Přiděleno:	Shrnutí heslo:								
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2009									
E-mail diplomantky/diplomanta: eve.z@seznam.cz									
Studijní obor/typ studia: Mediální a komunikační studia/ kombinované									
Předpokládaný název práce v češtině: Představy dětí a mládeže o práci novináře									
Předpokládaný název práce v angličtině: Images of Children and Youth about the Work of Journalists									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012): (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012) LS 2012									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): V práci se budu snažit zjistit, jaké jsou představy dětí a mládeže ve věkovém rozpětí 8 – 18 let o práci novináře – typizace tohoto povolání v jejich očích. Dalším cílem je zpracování subjektivních postojů dětí a mládeže k profesi novináře.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):									
Úvod Představení a zdůvodnění výběru tématu, předmět výzkumu, plánovaný průběh práce a její výstup.									
Žurnalistická profese 1) Historický vývoj profese. 2) Stereotypizace profese ve společnosti a médiích.									
Výzkum 1) Vytvoření dotazníků. 2) Sběr a vyhodnocení dat z dotazníků. 3) Sestavení struktury hloubkových rozhovorů na základě dat získaných dotazníky. 4) Provedení rozhovorů, jejich analýza.									
Závěry výzkumu 1) Představa o práci novináře v očích dětí a mládeže jednotlivých věkových skupin, u středoškoláků i podle typu školy (učiliště, gymnázium). 2) Definice práce novináře vyvozená z odpovědí respondentů, tj. mladistvých ve věku 8 – 18 let.									
Práce s definicí novinářské profese podle respondentů Náhled dětí a mládeže na osobu novináře – jeho vzdělání, dovednosti, funkce ve společnosti, postradatelnost povolání, oblíbenost, náročnost, časové vytížení, využití techniky, zdrojů apod. - v opozici historického vývoje novinářské profese a její stereotypizace.									
Závěr práce Shrnutí veškerých zjištění vyplývajících z výzkumů, odpovědí respondentů, odborné literatury. Přínos zjištění vyplývajících z práce mé osobě, popřípadě respondentům.									
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován): Primárním materiálem ke zpracování budou dotazníky vyplněné respondenty a nahrávky hloubkových rozhovorů, dále literatura uvedená níže.									
Postup (technika) při zpracování materiálu:									

Při zpracovávání dat budou použity metody kvantitativního a kvalitativního výzkumu respondentů navštěvujících základní a střední školy v Praze a Středočeském kraji. Respondenti budou rozděleni do tří věkových skupin (8 – 12, 13 – 15, 16 – 18 let), u skupiny středoškoláků (16 – 18 let) bude zmapován i typ střední školy (učiliště, gymnázium apod.). Každá skupina bude čítat nejméně 30 respondentů. Respondenti budou vyplňovat dotazníky týkající se daného tématu, hloubkový rozhovor bude prováděn nejméně u čtyř respondentů z každé věkové skupiny.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbora. Média a společnost. Praha, Portál. 2003.

Text shrnuje současnou podobu fungování masmédií. Média se podílejí na specifickém typu sociální komunikace, čímž stále více ovlivňují podobu politického, kulturního a sociálního způsobu života západní populace. Prostupují životy lidí a ze soukromého se stává veřejné a naopak - do společenského života vnášejí média intimní prvky.

JIRÁK, Jan; WOLÁK, Radim. Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání. Praha, Radioservis, a.s. 2007.

Soubor statí pojednávajících o mediální gramotnosti. Kniha rozděluje příspěvky do tří oddělení, která se zabývají tématy všeobecného vzdělávání v oblasti médií, vzdělání směřující k oborové profesi (žurnalistika) a tématy věnujícím se dílčím částem mediální gramotnosti.

JERÁBEK, Hynek. Úvod do sociologického výzkumu. Praha, Karolinum. 1993.

Kniha obsahuje základní informace o provádění sociologického výzkumu. Je tedy zejména praktickou příručkou poskytující informace o jednotlivých krocích pro správný postup samotné akce výzkumu.

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha, Karolinum. 2002.

Autor v „příručce“ představuje sociálně vědní metodologii s možnostmi a omezeními poznání sociální reality, problematikou experimentů spojenou se zkreslením údajů, kvantitativními a kvalitativními metodami výzkumu a podobně.

RAMONET, Ignacio. Tyranie médií. Mladá fronta. 2003.

Kniha analyzuje současný stav světa médií, který dle autora v současné kapitalistické společnosti prochází krizí. V době, kdy informační systém prochází digitální a multimediální revolucí, se stávají média, komunikace a moc propojenějšími než kdy dřív. Touto revolucí se mění povaha důvěryhodnosti informací, veškerá práce spojená s médii i média samotná.

RUSS-MOHL, Stephan; BAKIČOVÁ, Hana. Žurnalistika. Grada. 2005.

Kniha je průvodcem ve světě žurnalistiky, snaží se co nejlépe popsat její praktickou stránku, zároveň neopomíjí nejdůležitější vědecké poznatky z oblasti žurnalistiky a komunikace. Popisuje všední den novináře v kontextu změn profesního prostředí za poslední desítky let – využití internetu, multimédií, digitalizace novinářské profese.

BOHUMIL FTOREK, Jozef. Král je mrtev, ať žije král!: Hlídací psi, internet a nová hegemonie.

Britské listy [online]. 10.12.2010, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW:

<http://blisty.cz/art/55975.html>.

Článek kriticky nahlízející na pojetí médií a novinářů, jakožto hlídacích psů demokracie. Autor v historickém kontextu popisuje vývoj novinářské práce a poukazuje na to, že bylo v minulosti jen málo období, kdy měl novinář skutečnou svobodu slova. Dále se zabývá fenoménem přebytku informací podávaných médii v současnosti.

VOLEK, Jaromír; moderátor MORAVEC, Václav. Jaromír Volek. BBC Czech [online]. 9.12.2005, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW:

http://www.bbc.co.uk/czech/interview/story/2005/12/051208_volek.shtml.

Pohled sociologa Jaromíra Volka na posun českých novinářů v posledních letech. Rozebírá projekt, na kterém pracuje společně s Janem Jirákem - Český novinář - portrét lidí pracujících v médiích - jejich vzdělání, názory, postoje, sociodemografické údaje.

PELÁNOVÁ, Kateřina; KILIÁN, Karel. Internetová vs. "neinternetová" žurnalistika : Dobrým novinářem psaním nebo studiem?. 1.PC revue [online]. 13.5.2002, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <http://www.1pcrevue.cz/ak0422.htm>.

Autoři se ptali dvanácti internetových novinářů na otázky týkající se především internetové žurnalistiky, také ale například na to, co dělá novináře dobrým novinářem – studium nebo praxe? Novináři se také zamýšleli nad složitostí získávání informací od zdrojů.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Profesní orientace žáků ZŠ praktické (Zbyněk Němec)

Školní média – tisk, rozhlas, televize, internet (Dana Smrčková)

Mediální výchova v systému základního vzdělávání v České republice (Barbora Klímová)

Mediální výchova na gymnáziích – cíle a skutečnost (Barbora Hronová)

Mediální výchova v systému předškolního vzdělávání v České republice (Dana Smrčková)

Rozvoj mediální výchovy na českých základních školách v rámci ŠVP (Marcela Ištvančková)

Mediální výchova v systému předškolního vzdělávání v České republice (Barbora Klímová)

Mediální návyky dětí ve věku 5-6 let (Ondřej Luštinec)

Datum / Podpis studenta/ky

9. 6. 2011

Zhornadsky.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Wolák Radim

.....
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU KOPÍÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGEM/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.

Obsah

OBSAH.....	1
ÚVOD.....	2
KOMENTÁŘ K TEZÍM.....	4
KOMENTÁŘ K LITERATUŘE.....	4
1.NOVINÁŘ JAKO PROFESE.....	6
1.1DEFINICE NOVINÁŘE.....	6
1.2USKUTEČNĚNÉ VÝZKUMY.....	12
1.2.1 Výzkumy Davida H. Weavera.....	12
1.2.2 Polští novináři.....	13
1.2.3 Výzkum českých novinářů.....	14
1.2.4 Výzkum českých studentů žurnalistiky.....	15
2.VLASTNÍ VÝZKUM.....	17
2.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	17
2.1.2 PRŮBĚH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	19
2.1.3 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	20
2.1.3.1 Sociodemografické údaje.....	21
2.1.3.1.1 Pohlaví.....	21
2.1.3.1.2 Věk.....	23
2.1.3.1.3 Vzdělání.....	24
2.1.3.1.4 Průměrná mzda.....	25
2.1.3.1.5 Průměrná pracovní doba novináře.....	27
2.1.3.1.6 Bydliště a pracoviště.....	28
2.1.3.1.7 Shrnutí.....	29
2.1.3.2 Osobnost novináře a lukrativita povolání.....	30
2.1.3.2.1 Hodnocení profese.....	30
2.1.3.2.2 Lukrativita povolání.....	32
2.1.3.2.3 Optimální vlastnosti novináře.....	34
2.1.3.2.4 Pozitivní vlastnosti novináře.....	37
2.1.3.2.5 Negativní vlastnosti novináře.....	39
2.1.3.2.6 Shrnutí.....	40
2.1.3.3 Pracovní den novináře.....	42
2.1.3.3.1 Ráno a dopoledne.....	42
2.1.3.3.2 Poledne.....	45
2.1.3.3.3 Odpoledne a večer.....	45
2.1.3.3.4 Pomůcky novináře.....	48
2.1.3.3.5 Shrnutí.....	49
2.2 ROZHOVORY.....	50
2.2.1 Vyhodnocení rozhovorů.....	50
ZÁVĚR.....	52
SUMMARY.....	53
POUŽITÁ LITERATURA.....	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	58
PŘÍLOHY.....	59

Úvod

Téma své bakalářské práce – profese novináře v očích dětí a mládeže – jsem si zvolila vzhledem ke svým minulým zkušenostem a zájmu o práci s dětmi, o jejich názory a určitému obdivu k jejich náhledu na svět. To, co dospělí mohou považovat za naivní až hloupé, dokládající o nevědomosti, je podle mého mínění mnohdy naopak velmi chytré, přirozené a obzory otevírající. Proč hledat složité definice, když nám děti nabízí to, co je základem všeho. Mám za to, že mladí respondenti, zvyklí se stále něco nového učit, objevovat svět, nepocitují ostych popsat pro nás zdánlivě triviální věci a situace.

Novinář je pojem, se kterým se každý z nás snad denně setkává. Nejde ani tak o nějaké skryté konfrontace ve smyslu „hlídacích psů demokracie“ nebo tzv. sedmé velmoci. Myslím spíše situace, při kterých přímo vidíme procesy a výsledky práce novinářů. Ty se na nás totiž valí ze všech stran. Sledujeme večerní zprávy, čteme noviny, brouzdáme informačními servery, v autě posloucháme rozhlas... Co ale profese novináře skutečně obnáší? Jak tento člověk vypadá, co potřebuje a jak žije?

Tyto otázky se zdají zbytečnými, ale není tomu tak; mnohdy ani lidé, kteří se sami prezentují jako novináři, nedokáží komplexně definovat náplň žurnalistického povolání. Natož ti, kteří výsledky povolání přijímají jen jaksi pasivně. Novinářská profese zasahuje prakticky do všech oborů lidské činnosti a výsledky své práce prezentuje téměř všemi komunikačními kanály. Její záběr je tak obrovský a pestrý, že snad ani nemůže existovat její vyčerpávající definice.

Na druhou stranu se ale málokdo nad náplní práce novináře zamýšlí – pravděpodobně tomu přispívá i rozsah užívání daného pojmu. Jen výjimečně se student žurnalistiky setká s vyděšenou otázkou: „A co budeš proboha dělat?!“ Naproti tomu podobným otázkám čelí například posluchač kulturologie téměř denně. Avšak po drobném zamyšlení dojdeme k závěru, že absolventi obou studijních oborů mají zhruba stejně široký profesní rozptyl. Rozdíl je v tom, že „novinář“, „novinářství“ či „žurnalistika“ jsou pojmy užívané v běžném jazyce s relativně vysokou frekvencí, kdežto s „kulturologií“ se jen tak nesečkáme. Povolání novináře je natolik vžitě, že je „hloupé“ ptát se a odpovídat si, co skutečně obnáší.

Nehledám definici novinářského povolání z odborného hlediska. Jde mi o to, co si mladí lidé skutečně myslí – co se jim vybaví, když se řekne novinář. Snažím se nalézt, pokud to jde, typizaci novinářského povolání v očích dětí a mládeže a jejich subjektivní postoje k dané profesi.

Práci jsem rozdělila na část teoretickou a část empirickou. První část má potvrdit složitost definice povolání, se kterou se potýkají i lidé přímo z oboru a mediální teoretici. Dále zmiňuji již proběhlé výzkumy na téma profese novináře – z pohledu novinářů samotných (různých národností) a studentů žurnalistických škol.

Empirickou část lze rozdělit na dotazníkové šetření a rozhovory. Vzhledem k velkému věkovému rozptylu respondentů jsem vytvořila dva typy dotazníků. Výzkum probíhal na základních školách, gymnáziích a středních školách v Praze, Středočeském a Královéhradeckém kraji. Na dotazníkové šetření navazovaly rozhovory s dalšími respondenty pro upřesnění některých dat.

Práce stojí na výzkumu, především na dotazníkovém šetření. Účastnilo se ho 333 respondentů ve věkovém rozpětí deset až šestnáct let. Snažila jsem se zjistit jak vypadá a co dělá novinář podle dětí a mládeže od úplného základu. Jestli je to muž nebo žena, kolik let mu/jí je, ale například i to, co obědvá či jaký styl oblékání má nejraději. Jaké jsou jeho/její špatné nebo naopak dobré vlastnosti, v kolik vstává nebo nakolik je pro respondenty profese lákavá. Jednoduše jsem se snažila dětem a dospívajícím nepodsouvat žádné již vytvořené obrazy novináře či jeho náplně práce.

Následovaly rozhovory s dalšími čtyřmi respondenty, které měly potvrdit, popřípadě upřesnit získaná data. Z odpovědí jsem se pokoušela bez vlastního zasahování vytvořit extrakt novináře. Velkou úlohu sehrálo i subjektivní hodnocení profese respondenty.

Odpovědi mladší části respondentů považuji za zajímavější, protože děti ještě nejsou příliš „zkaženy“ stereotypizací novinářství, ale samozřejmě už o něm nějaké povědomí mají. U starších dětí je zajímavé pozorovat, nakolik je pro ně profese novináře lákavá v kontextu výběru vlastního povolání, k němuž své odpovědi vztahují.

V žádném případě nejde o vzdělávání dětí a mládeže v této problematice a v průběhu výzkumu se respondenty snažím co nejméně ovlivňovat – snažím se dosáhnout role, ve které dám dětem podnět k přemýšlení, dále jsem však pouhým „tichým pozorovatelem“.

Komentář k tezím

Věkové rozpětí respondentů jsem z obou hraničních bodů o dva roky zúžila – výzkum tedy místo s mladými lidmi mezi 8 a 18 lety probíhal se studenty a žáky mezi 10 a 16 lety. Pokud bych věk respondentů „neupravila“, bylo by nutné vytvořit ještě jeden dotazník pro nejmladší skupinu dětí, což by přinejmenším narušilo vyhodnocování výsledků a omezilo rozpětí okruhů otázek, na které jsem se ve výzkumu ptala.

Dále jsem upustila od plánované sumarizace historického vývoje novinářské profese. Protože se bakalářská práce zabývá současným obrazem novinářství, nepovažuji ji v tomto kontextu za nezbytnou.

Komentář k literatuře

Od literatury, kterou uvádím v tezích se v práci v některých případech odkláním. Po prostudování jsem totiž zjistila, že část s tématem příliš nesouvisí a informace jsou pro mne v mnoha případech nevyužitelné. Mezi tyto tituly patří *Tyranie médií* (Ignacio Ramonet) a *Média a společnost* (Jan Jiráček a Barbora Köpplová). Namísto rozhlasového záznamu rozhovoru Václava Moravce s Jaromírem Volkem o projektu *Český novinář*, který Volek realizoval společně s Janem Jiráčkem jsem čerpala ze samotného výstupu výzkumu.

Základem pro teoretickou část byly výzkumy práce novinářů Davida H. Weavera a jeho spolupracovníků; *The American Journalist* a *The Global Journalist*, což je soubor výzkumů o práci novináře kolem celého světa. Zároveň jsem dohledala i aktuálnější výzkumy žurnalistické profese, jako tomu bylo v případě průzkumu osobnosti polského novináře - *Journalists in Poland: Priorities and Professional Standards*. Českou odpovědí na tyto publikace je již zmiňovaná práce Jana Jiráčka a Jaromíra Volka *Vybrané atributy profesního sebepojetí českých novinářů*.

Vzhledem k tomu, že jsem v dostupných pramenech nenašla žádný výzkum, který by se zabýval interpretací profese novinářů jakoukoli skupinou neodborné veřejnosti, zařadila jsem do studijní literatury i práci Lenky Kašparové pod vedením Jaromíra Volka Představy studentů žurnalistiky o novinářské profesi. Tento výzkum jsem částečně využila i jako návod pro hledání výzkumných otázek a tvorbu svých dotazníků.

Pro nastínění stereotypních přístupů veřejnosti k novinářské profesi jsem využila texty Karla Čapka (Jak se dělají noviny), Barbory Osvaldové (Vytrženo z kontextu), Miloše Čermáka (Kdyby sólokapři uměli létat aneb Proč nás novináře nikdo nemá rád.), Jozefa Bohumila Ftorka nebo například Johna McManuse, Stephana Russ-Mohla, Franka Candlina a dalších.

Čistě teoretickou základnu poskytl Denis McQuail Úvodem do teorie masové komunikace a autoři Jan Jiráček a Barbara Köpplová. Přínosnou byla také příručka pro novináře Lynette Shedrian Burns Žurnalistika.

Teoretickou podporou praktické části, především k tvorbě dotazníků, byl Úvod do sociologického výzkumu Hynka Jeřábka a Jak se vyrábí sociologická znalost Miroslava Dismana.

1. Novinář jako profese

Tato kapitola obsahuje několik náhledů na žurnalistickou profesi, které byly popsány mediálními teoretiky či samotnými novináři. Dá se hovořit o definici „zevnitř“. Naopak „zvenčí“ pomohou novináře definovat výsledky již uskutečněných výzkumů, které se danou tematikou zabývaly, avšak u dospělých respondentů. Jde o vymezení základního pojmu, který bude provázet celou práci. Částečně se k němu budu vracet, porovnávat s ním odpovědi respondentů a dětské představy o práci novinářů aplikovat na podobné kostry, které byly vytvořeny odborníky i veřejností.

1.1 Definice novináře

Vybírám několik definic z odborné literatury, dále i texty, které „nenásilně“ popisují novinářskou profesi (například knižní vydání novinových sloupků). I v těchto případech jsou autory lidé z oboru – především novináři samotní. Existují desítky definic novináře, snad žádná ale nevyjadřuje pravou podstatu práce novináře, při jejímž čtení by se nám automaticky vybavil ryzí zástupce novinářského cechu. Je totiž velmi složité vyhnout se jakési zkornatělosti definic jakožto pouček, na praxi málokdy aplikovatelných. Navíc, jak již bylo zmíněno, profese novináře má tak široký rozptyl činností, že ho snad ani nelze komplexně postihnout.

Úryvky z literatury se snažím nastínit profesi novinářů v praxi a částečně také postihnout podstatu jejich osobnosti. Nikoli sumarizovat definice novinářů mediálních teoretiků.

I přes to ale definici Jana Jiráka hned na úvod: *„Dnes bývá novinář v otevřených, liberálně demokratických společnostech zpravidla definován jako jedinec, který je vybaven profesionálními dovednostmi, aby dokázal a) z neustávajícího toku informací vybírat zprávy, b) rozeznat, co je důležité a co ne, c) důležité zprávy vřadit do řádného kontextu, z něhož lze vysoudit, jaký má informace dosah a jaké má důsledky pro život jednotlivce ve společnosti, d) vyložit informaci a její kontext jasně, zřetelně a pochopitelně a e) odolat vnějším tlakům a považovat body a-d za mravní imperativ svého jednání.“*¹ Autor však v tomto textu uvádí schopnosti potřebné k výkonu řádného novinářského povolání, nikoli, co toto povolání obnáší.

1 JIRÁK, Jan. Jak se dělají novináři: Aneb k pojetím studia žurnalistiky. In FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr. *Média dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 331.

Stejně tak Denis McQuail popisuje teoretickou úlohu žurnalistů; výsledek jejich práce by měl být objektivní (neutrální), nezávislý a informativní. V praxi ale podle něj většina novinářů působí v těsné blízkosti s vládou, politickými stranami a v souladu se zájmy ekonomických autorit. Teorii také narušuje investigativní, kritická a přesvědčovací praxe novinářů.² Dle profesního modelu žurnalistiky McQuail novináře označuje za dědice výsledků bojů za svobodu a demokracii v minulosti a garanty zájmů veřejnosti. Jejich největším zájmem by mělo být uspokojení potřeb veřejnosti s ohledem na zpravodajství a komentáře a poskytování platformy pro vyjadřování různých názorů společně s dohledem nad těmi, kteří jsou u moci (proto by měla být zabezpečena institucionální a profesní autonomie žurnalistiky). Samozřejmě jde o normativní pojetí a autor přiznává, že praxe jen výjimečně kopíruje teorii.³ Novinář by měl pracovat (dobrovolně) v rámci profesionální odpovědnosti, kterou specifikují etické kodexy a další soubory zásad chování. Zároveň má každé médium stanoveny vlastní zásady, které určuje jeho majitel a vedení, jež musí novináři respektovat. Z tohoto pohledu je novinářům jako jednotlivým osobnostem poskytována relativně malá autonomie.⁴

Pokud se odkloním od pojednání odborníků, běžně dostupnou (na Internetu u různých diskusních fór a na serverech s nabídkami zaměstnání či popisy jednotlivých profesí) definicí novinářského povolání je: „*Novinář samostatně připravuje zprávy, články a reportáže pro tisk, rozhlas a televizi a zajišťuje zpravodajské, komentátorské a reportérské činnosti. Musí umět zajistit jednodušší výtvarné, grafické, fotoreportérské a technické práce. Mimo jiné organizuje a koordinuje vydávání periodik nebo vysílání sdělovacích prostředků. Minimální požadované vzdělání je vyšší odborné nebo bakalářský studijní program.*“⁵

„Pro mnohé je to vysněné povolání, zajímavá, ba přímo nejkrásnější práce na světě: novináři jsou neustále někde na cestách, v ohnisku světových událostí. Je jedno, jak velký je svět. Nezáleží na tom, zda novinář opravdu cestuje kolem zeměkoule, jednou je v Africe, jindy v Americe nebo v Austrálii, či zda jeho působnost odpovídá dosahu

2 MCQUAIL, DENIS. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009. s. 187.

3 Tamtéž. s. 198.

4 Tamtéž. s. 225.

5 *Encyklopedie profesí: Novinář* [online]. 2013. [cit. 2013-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.prace.cz/poradna/encyklopedie-profesi/n/novinar/>>.

lokální přílohy nějakého deníku. Novinář je prostě u toho, když se něco důležitého stane, má přístup k prominentním lidem a ví o dění a pozadí běhu světa o něco více než paní a pan Obyčejní. Nejdůležitější část novinářské práce ale není tak fascinující. Jsou to hodiny a hodiny dlouhého vyčkávání za zavřenými dveřmi při čekání na výsledek nějakého politického jednání, po nichž následuje vražedná tlačenička ve snaze získat na mikrofon dvacetisekundový záznam výroku politika, který stejně nemá co říci - nebo ani nechce. Ve zpravodajské redakci se bez ohledu na denní či noční dobu u obrazovky počítače třídí a zpracovávají zprávy korespondentů a agentur. To všechno ve stresu, protože redakce není personálně dostatečně obsazena, šéf je cholerik a vedení nemá sebemenší představu o tom, jak pracovníky motivovat. Navíc někdo důležitý během zasedání místních rotariánů diskrétně vzal pod paží ředitele vydavatelství a stěžoval si na zpravodajství z posledního zasedání městského zastupitelstva. A jako obvykle, chvíli před redakční uzávěrkou byl spáchán sebevražedný atentát, kvůli němuž je nutné doslova pět minut před dvanáctou přepracovat celou zpravodajskou relaci.“⁶

Tak popisuje Stephan Russ-Mohl svůj pohled na žurnalistickou profesi a snaží se vyvrátit – podle něho – romantickou představu vládnoucí ve společnosti. Při výkonu novinářského povolání není stres jediným náporům na tělo člověka: „...ale žurnalistika není povolání pro lidi chabého zdraví a křehké tělesné konstituce. Snad nejvíce žádoucí vlastností novináře je schopnost domluvit se s lidmi. Novinář musí být společenský člověk, pro kterého není obtížné vycházet s lidmi všech společenských skupin. Samotáři, podivínové, učenci, neomalenci, samolibí dogmatikové, bigotní lidé, puntičkáři, snobové – žádný z těchto lidí se ve světě žurnalistiky nebude cítit jako doma.“⁷

Zároveň ale není současný novinář zdaleka v takové akci a v tak častém kontaktu s lidmi jako dříve: „Dnešní novináři sedí před svými počítači, obvykle jsou od sebe odděleni příčkami, rozhovory vedou po telefonu a hádky si vyřizují e-mailem. Změnil se také profil novináře. Ještě před třiceti lety se spíše než na intelektuální schopnosti novináře kladl důraz na jeho fyzickou výdrž a společenskou obratnost.“⁸

Každý k žurnalistické profesi přistupuje jinak. Není přesně dána šablona, dle které rozhodneme, zda člověk novinář je, či není, jaký novinář musí nebo nesmí být,

6 RUSS-MOHL, Stephan; BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Praha: Grada, 2005. Úvod, s. 19.

7 CANDLIN, E. Frank. *Teach Yourself Journalism*. London: Teach Yourself Books, 1970. s. 10.

8 BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika: Praktická příručka pro novináře*. Praha: Portál, 2004. Úvod, s. 15.

jakou má mít přípravu a už vůbec není pevně vymezen okruh jeho aktivit. Vlastně ani není žádoucí usilovat o zobecnění této profese, protože může dojít k ještě většímu zmatení. „Podle postavení v dané mediální organizaci a druhu média (deník, týdeník, rozhlas, televize, on-line atd.) jsou úlohy a profesní sebeuvědomění novinářů velice odlišné a zevšeobecnění vede k nepochopení těchto odlišností, které jsou v mnoha ohledech zásadní.“⁹

„Novinářství, resp. žurnalistika, je velmi těžko uchopitelný a významově až příliš široký pojem, o jehož obsahu nepanuje příliš velká shoda. Je vskutku těžké si představit, co mají z hlediska způsobu obživy a náplně práce společného například moderátor(ka) televizních zpráv a recenzent(ka) literární rubriky prestižního týdeníku nebo paparazzi číhající na to, až bude moci zachytit popovou hvězdu bez šněrovačky, a redaktor(ka) analyzující globální důsledky potravinové krize. Vždyť za novináře či novinářku se jistě může považovat autor(ka) jímavě romantických příběhu v oddechovém časopise pro ženy jako redaktor(ka) podnikového časopisu pro železničáře.“¹⁰

Podle Miloše Čermáka je novinář každý, kdo se za něho považuje. V trochu profesionalizovějším pojetí je novinářem ten, koho přijme redakce. Za novináře mohou být považováni dokonce i všichni zaměstnanci novin. Český zákon totiž, na rozdíl například od amerických (na Aljašce je za novináře považován „zaměstnanec novin, televize či rozhlasové stanice, který shromažďuje informace“), neurčuje, kdo skutečně novinářem je a kdo nikoli.¹¹

Jak už bylo slovy Stephana Russ-Mohla naznačeno, veřejnost vnímá paradoxně kvůli médiím novinářskou profesi dost zkresleně. Karel Čapek byl okouzlen dobrodružnými romány, ve kterých vystupují novináři jako stateční a odvážní vyšetřovatelé, na něž se obracují mladé dívky v nesnázích. Tyto naivní představy o práci novináře uvádí na pravou míru: náplní profese je telefonování, listování novinami a jinými dokumenty, plnění úkolů nadřízeného, sezení v redakci... Novináři si nemohou dovolit pár hodin před tiskem přijít s tím, že mají senzaci na titulku, nemohou se na půl dne bez vědomí šéfa „ztratit“ z redakce, nemají žádná sportovní auta (mnohdy nemají

9 MORAVEC, Václav. Novinář a profesní vzdělávání – dvě osobní zkušenosti. IN JIRÁK, Jan; WOLÁK, Radim. *Mediální gramotnost: Nový rozměr vzdělávání*. Praha: Radioservis, 2007, s. 150.

10 JIRÁK, Jan. Jak se dělají novináři: Aneb k pojetím studia žurnalistiky. In FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr. *Média dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 330.

11 ČERMÁK, Miloš. *Kdyby sólokapři uměli létat aneb Proč nás novináře nikdo nemá rád*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, s. 31-46.

žádná auta). Denně čelí nejrůznějším nepříjemnostem se šéfredaktorem nebo například s úředníky, jsou v neustálém shonu. Čapek píše o novinářích jako o ztracených existencích jiných oborů; žurnalistické školy podle něho novináře neprodukují. Novinářem se člověk stává tak, že mu otisknou článek v novinách a on, protože ho jeho původní zaměstnání nebaví nebo mu nejde, se takříkajíc uchytí. Zde jde o obraz novináře z první třetiny minulého století, ale jistě není zcela odlišný od současnosti.¹²

Barbora Osvaldová považuje povolání novináře za jedno z nejmagičtějších – proto jsou novináři nositeli děje v nejednom filmu, seriálu či divadelní hře. Podle ní právě novináři vzbuzují dojem, že jsou všude, kde se něco důležitého a dramatického děje. Protože je dnešní doba posedlá medializací, prakticky každá instituce zaměstnává nějakého toho novináře, či má alespoň nějakou pracovní pozici, která se svou podstatou novinářské profesi blíží (tiskový mluvčí, „redakce“ pro vydávání bulletinů, letáků apod.). Dalším aspektem zmiňované magie profese je, že veřejnost nepřipouští pochybení a záporné vlastnosti novinářů.

Typický filmový hrdina-novinář má podle Osvaldové i Čapka zpravidla neuspořádaný byt i rodinný život, bohémský styl oblékání, staré auto, avšak šestý smysl pro hledání zajímavých informací. Právě proto mu šéfredaktor všelicos promíjí.¹³

Jako další příklad typizace žurnalistické profese lze citovat Johna H. McManuse: *„Na rozdíl od bohatýrsky popíjejícího hrdiny jsou dnešní (většinou) vysokoškolsky vzdělaní novináři častěji hanlivě označováni za středostavovské „popíječe kafička“ uveřejňující „politicky korektní“ stanoviska na hony vzdálená názorům čtenářů. Moderní západní novináři jsou dnes kritizováni jako pouliční prodavači zboží zvaného „informace“, které je uváděno na trh s cílem získat převahu na trhu, bez ohledu na novinářův „vlastní rozum, citlivost a závazky“.*“¹⁴

McManus na rozdíl od Čapka kritizuje novináře za jejich přílišnou „uhlazenost“, kdy se nechávají strhnout středním proudem. Spíše ale v široké i odborné společnosti převažují názory, že novináři jsou bohémy, osoby s nevalným rodinným zázemím se sklonem k neuspořádanému životnímu stylu a alkoholismu. Philip Gaunt ve svých vzpomínkách na počátky kariéry zmiňuje: *„Je známkou stavovské cti hledat po*

12 ČAPEK, Karel. *Marsyas: Jak se co dělá*. Praha: Československý spisovatel, 1984. s. 9-22.

13 OSVALDOVÁ, Barbora. *Vytrženo z kontextu*. Brno: Tribun, 2009, str. 10-14.

14 MCMANUS, John H. *Market-Driven Journalism: Let the Citizen Beware*. California: Sage, 1994. s. 203.

*pracovním dni útěchu ve tvrdém alkoholu – jako odreagování od vyčerpávající povinnosti sdělovat lidem to, co musí vědět.*¹⁵

Tato neřest se novinářům odpouští, protože jsou společně s médii považováni za strážce, hlídací psy demokracie. Novináři jsou označováni za čtvrtou velmoc, jako advokáti veřejného zájmu a kontroloři počinání mocných. Ovšem politická, kulturní a ekonomická neutralita je relativní pojem a ani novináři nejsou stroje, ani oni ji zajistit nemohou a často ani nechtějí.¹⁶

Podle výše zmíněného neexistuje definice novinářské profese. Její náplň je příliš roztržštěná a široká, dá se uvažovat jen teoreticky a ve velmi malých výsecích. Existuje ale určitá typizace tohoto povolání ve společnosti, ač mnohdy mylná, nadnesená nebo trochu naivní.

Výzkum by měl odhalit, zda mezi dětmi a mládeží panuje o práci novináře alespoň nějaká shoda, nebo jsou jejich názory roztržštěné stejně jako názory odborníků, kteří se problematikou zabývají. Měl by odhalit, jak profesi ve svých myšlenkách žáci a studenti uchopují, zda u této skupiny také dochází k nějaké unifikaci představ o pojmu.

---

15 BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika: Praktická příručka pro novináře*. Praha: Portál, 2004. Úvod, s. 16.

16 FTOREK, Jozef Bohumil. Král je mrtev, ať žije král!: Hlídací psi, internet a nová hegemonie. Britské listy [online]. 10.12.2010, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/55975.html>>.

1.2 Uskutečněné výzkumy

Po rešerši dostupné české i anglické literatury jsem došla k závěru, že obdobný výzkum v minulosti nebyl realizován. Stejně tak jsem nenarazila ani na výzkum, který by se zabýval alespoň představami o práci novináře mezi širokou veřejností. Proto v této kapitole jmenuji výzkumy, které odkrývají skutečnou náplň práce novinářů a jejich osobností – sociodemografické údaje, ale i názory novinářů, priority a podobně. Ve výzkumech šlo většinou především o charakteristiku typického novináře, částečně o kritické zhodnocení profese jak výzkumníky, tak samotnými novináři, kteří byli zároveň respondenty.

1.2.1 Výzkumy Davida H. Weavera

David Weaver se dlouhodobě zabývá obrazem amerického, potažmo světového novináře. V komparativní studii společně s Willnatem *The Global Journalist* jsou srovnávány výzkumy novinářské profese od roku 2000 v osmnácti zemích celého světa, které se liší politickým uspořádáním, průměrným vzděláním občanů nebo například životní úrovní, především jde ale o rozdíly kulturní – vedle tzv. západních států byly zahrnuty i Mexiko, Chile nebo Uganda. V každé zemi bylo pro výzkum náhodně vybráno 100 novinářů, kteří pracují ve dvaceti různých společnostech.

Dle výzkumů jen v Bulharsku, Rumunsku a Chile převažují ženy-novinářky (61-65 procent) nad muži. Věk průměrného novináře se pohybuje mezi 30 a 45 lety, jeho praxe v oboru je zhruba patnáct let. Zhruba tři čtvrtiny zkoumaných novinářů má vysokoškolský titul.

Na celém světě vyznávají novináři přibližně stejné hodnotové priority – prosazují západní ideály; pasují se do role dohlížitele normativních ideálů, poskytovatele politických informací, působí jako tzv. hlídací psi vlády/demokracie, za velmi důležitou považují žurnalisté nezávislost. Snaží se poskytnout příjemcům co nejzajímavější informace. Naopak jim příliš nezáleží na ovlivňování veřejného mínění a prosazování sociální změny.¹⁷

Dle výzkumů v USA vypadá statistický profil amerického novináře z roku 2002 následovně: novinářem je bílý muž-protestant, je ženatý, má ukončený bakalářský

---

17 WEAVER, David H.; WILLNAT, Lars. *The Global Journalist*. New York: Routledge, 2012.

stupeň vysokoškolského studia. Pracuje na plný úvazek v novinách. Zpravodajská organizace, pro kterou pracuje, je vlastněna větší firmou.¹⁸

1.2.2 Polští novináři

Ze sociokulturního hlediska jsou Čechům nejbližší sousední národy, proto zařazují i výzkum polských žurnalistů – Poláci navíc tvrdí, že ze všech národů jsme jim právě my nejsympatičtější, protože jsme jim nejpodobnější. Mělo by tedy platit, že i novináři obou těchto národů jsou si podobní. Výzkum probíhal koncem roku 2009, jeho součástí byly rozhovory se 329 poznaňskými novináři pracujícími v celostátních médiích.

Průměrným polským novinářem je osmadvacetiletý muž (žen je v této profesi zhruba 41 procent a většina pracuje v měsíčních a zpravodajských agenturách, naopak minimum je zaměstnáno v online médiích a týdenících) s desetiletou novinářskou praxí a je zaměstnán na plný úvazek. Více než 70 procent novinářů bydlí ve velkoměstě, více než polovina je vdaných či ženatých. 84 procent všech polských novinářů má ukončené vysokoškolské vzdělání, většinou vyššího stupně. A zhruba třetina z toho má vzdělání žurnalistické.

Průměrně nejmladší novináři pracují v Polsku pro televizní média, nejstarší pro tiskové agentury. Zde zároveň zaměstnanci po nástupu vydrží průměrně dvacet let, tiskové agentury jsou pro novináře tedy velmi stabilní pracovní místa.

Naprostá většina (90 procent) polských novinářů je se svým zaměstnáním spokojená; cení si volnosti volby témat, která zpracovávají, kladně hodnotí organizaci médií, kterými jsou zaměstnáni a stabilitu pracovní pozice, výši svých platů považují za dostačující. Oproti výzkumům, které probíhaly v 80. a následně 90. letech minulého století, je novinář motivován k žurnalistické profesi zájmem o setkávání se se zajímavými lidmi, poznávání nových míst a rozšiřování svých všeobecných znalostí o dění ve světě. Naopak méně ho láká fakt, že jeho práce může pomáhat lidem a informovat o problémech ve společnosti a ve světě.¹⁹

---

18 WEAVER, David H et al. *The American Journalist in the 21st Century: United States News People at the Dawn of a New Millennium*.

19 STĘPIŃSKA, Agnieszka; Szymon OSSOWSKI. Journalists in Poland: Priorities and Professional Standards. *Studia Medioznawcze*. 2011, č. 44

1.2.3 Výzkum českých novinářů

Zásadní výzkum v sebepojetí novinářů provedli mezi lety 2003 a 2005 Jaromír Volek s Janem Jirákem.

Autoři si definovali strukturu základního výzkumného souboru, z něhož vychází, že „průměrným“ českým novinářem je muž mezi 18 a 29 lety, má ukončené vysokoškolské vzdělání a pracuje v tištěných celostátních médiích.

Novináři sami sebe hodnotí jako spíše užitečné, důležité, vzdělané a politicky neangažované. Dodržováním etických standardů novinářské činnosti si už nejsou tak jisti; staví se na zlom morálnosti a nemorálnosti, nezávislosti a závislosti (jak politické, tak i celkové) a neúplatnosti. Přiznávají, že se nechovají tak, jak je od „pocitivého“ novináře očekáváno. Jsou přesvědčeni, že ovlivňují veřejné mínění, i když polovina z nich přiznává, že by to tak být nemělo.

Je pro ně důležitá možnost zprostředkovat informace, odhalovat a zveřejňovat problémy, být mezi prvními, kteří vědí, že se něco děje, možnost pomáhat lidem a vytvářet si nové kontakty. Na jejich profesi se jim líbí, že nejsou omezováni nadřízenými, mají možnost prosazovat určité hodnoty a ideje a zároveň cení své finanční ohodnocení spojené s jistotou zaměstnání a možností rozšiřování svého vzdělání. O něco méně, avšak stále zásadní je možnost ovlivňovat veřejnost, vystupovat veřejně, společenské uznání a vyhlídky kariérního postupu. Prakticky vůbec novinářům nezáleží na jejich možnosti ovlivňovat politická rozhodnutí veřejnosti.

V závěru výzkumu autoři avizují absenci definice žurnalistické profese, kterou způsobil mimo jiné i střet nastupující a starší generace žurnalistů v českém prostředí. Výsledkem je profesní rozkolísanost žurnalistů, která však není výsadou jen českých novinářů, dá se o ní hovořit v globálním měřítku.²⁰

1.2.4 Výzkum českých studentů žurnalistiky

Lenka Kašparová provedla v roce 2011 pod vedením Jaromíra Volka komparativní analýzu představ studentů žurnalistických oborů Univerzity Karovy a Masarykovy univerzity o práci novináře. Volně navazovala na výzkum Splichala a Sparkse. Její výstup je pro můj výzkum přínosnější, protože data jsou aktuální a z českého prostředí.

20 JIRÁK, Jan a Jaromír VOLEK. Vybrané atributy profesního sebepojetí českých novinářů. *Mediální studia*. 2006, I, s. 21-38. Dostupné z: <http://medialnistudia.cz/archiv-cisel/medialni-studia-012006/>

Průměrným studentem prvního ročníku bakalářského programu žurnalistiky je dvacetiletá pravicově smýšlející žena (studentů-mužů je jen 30 procent) z města čítajícího více než 100 000 obyvatel. Motivací ke studiu je přání stát se profesionálním novinářem, touha pracovat v oblasti PR a reklamy nebo záliba v produkování vlastních textů. Čtyři procenta všech respondentů přiznalo, že obor studuje prakticky náhodou.

Novinářem se chce stát jen 62 procent tázaných, ale 90 procent s kariérou novináře alespoň kalkuluje. Kašparová došla ke zjištění, že s délkou studia se zájem studentů o profesi novináře snižuje. Na práci novináře nejvíce studentů (28 procent) láká fakt, že by se jejich koníček stal zaměstnáním, dále touha pracovat s lidmi, touha informovat veřejnost, vykonávat prestižní povolání a to, že budou přímo u zdroje informací. Jako tři největší pozitiva žurnalistické profese respondenti zvolili 1) pestrá pracovní náplň, 2) možnost informovat veřejnost a 3) vlastní informovanost.

Necelá polovina studentů prvních ročníků bakalářského i magisterského studijního programu má již zkušenosti s praxí novináře – nejčastěji jde o externí pracovníky v celostátních denících.

Studenti by se při výkonu žurnalistické profese nejraději uplatnili v celostátním nebo zahraničním médiu jako řadoví novináři nebo novináři na volné noze. Nejatraktivnější je pro ně práce v televizi. Láká je práce redaktora v publicistice nebo reportéra a téměř polovina respondentů by nejraději pracovala v kulturní rubrice.

Hlavními rysy dobrého novináře je dle studentů komunikativnost, dobrá znalost českého jazyka, oddanost své profesi, profesní zkušenosti, dobré kontakty, schopnost získávání informací a schopnost produkce kvalitních textů. Důležité je pro dobré novináře nebát se výhrůžek. Studenti se vůbec neshodli v posouzení objektivity, profesionality, neúplatnosti, kvality práce, morálnosti a stranickosti českých novinářů. Zhruba polovina vidí české novináře jako politicky vyhraněné a osoby nechápající svou profesi jako poslání.

Podle respondentů by měl dobrý novinář mít vysokoškolské vzdělání, plat průměrného novináře odhadují na 43 000 Kč, svůj plat po vystudování si představují zhruba 30 000 Kč měsíčně. Průměrná pracovní doba novináře je 10,6 hodin denně, studenti by si ji však představovali zhruba o hodinu kratší. Téměř 90 procent

respondentů chápe profesi novináře jako vhodnější pro muže, zároveň 84 procent říká, že kvalitu práce pohlaví neovlivňuje.²¹

---

21 KAŠPAROVÁ, Lenka. *Představy studentů žurnalistiky o novinářské profesi: komparativní analýza* [online]. 2012 [cit. 2013-05-06]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jaromír Volek. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/219785/fss_m/>.

2. Vlastní výzkum

Ve výzkumu, jak již bylo řečeno, se primárně snažím zjistit, jaké jsou představy dětí a mládeže ve věku od deseti do šestnácti let o práci novináře. Výstupem by měl být obraz průměrného novináře dle dětí a dospívajících. Dalším cílem je zpracování subjektivních postojů dotazovaných k dané profesi.

Samotný výzkum probíhal ve dvou fázích; první bylo dotazníkové šetření na základních a středních školách v České republice (Praha, Středočeský kraj, Královéhradecký kraj), ve druhé šlo o polostrukturované hloubkové rozhovory, jejichž náměty byly vyvozeny z výsledků dotazníkového šetření.

Každé z těchto fází předcházela příprava a po každé následovalo vyhodnocení výzkumu. Přípravou se rozumí nejen sestavení dotazníků a otázek pro rozhovory, ale také výběr výzkumného vzorku.

2.1 Dotazníkové šetření

Před výzkumem jsem si ujasnila, jací respondenti budou dotazníky vyplňovat. Vytvořila jsem si tedy seznam škol, ze kterých byli respondenti vybráni. Šlo mi o pokud možno rovnoměrné věkové rozvržení. Základem výběrového souboru byly děti a mládež mezi 10 a 16 lety, 9 až 17 uvádím z důvodu, že v některých třídách se okrajově vyskytují i děti o rok mladší a o rok starší.

Zároveň jde i o rovnoměrné rozvržení z hlediska zeměpisného a typu školy – k výběru jsem přistupovala s předpokladem, že se výsledky dotazníků z pražských škol budou lišit od těch, které budou získány na školách v malém východočeském městě. Stejně tak se budou pravděpodobně odlišovat odpovědi studentů gymnázií od odpovědí ze středních průmyslových škol.

Předpokládané zastoupení respondentů:

Děti 10 – 12 let:	ZŠ Kamenice	60 žáků
	Gymnázium Dobruška	45 žáků
	ZŠ Na Pražačce	50 žáků
	celkem	155 žáků
Děti 14 – 16 let:	ZŠ Kamenice	60 studentů
	Gymnázium Dobruška	60 studentů

SOU Ohradní	50 studentů
SPŠelit Dobruška	40 studentů
celkem	200 studentů

Dotazníky byly rozdávány v ročnících, které odpovídají věkovému vymezení. Celková návratnost byla odhadována na cca 300 řádně vyplněných (použitelných ke zpracování) dotazníků.

Vzhledem k malému vzorku tázaných (v poměru všech osob mezi 10 a 16 lety žijících na území České republiky jde o zlomek) mohlo dojít k nezáměrnému vyčlenění určité skupiny respondentů. Výzkum není vyčerpávající.

Při tvorbě dotazníků byly brány v potaz schopnosti dětí, zejména těch do dvanácti let. To je důvod, proč jich nakonec vznikly dva typy. V rámci možností jsem se však snažila, aby zjišťovaly přibližně stejné informace. Z tohoto důvodu jsem si vytvořila tematické okruhy otázek (některé otázky zahrnují i dva okruhy zároveň):

1) sociodemografické údaje (pohlaví, věk, bydliště, příjem, vzdělání...)

- základní údaje o novináři/novinářce; otázky umístěny na začátku dotazníků, aby si respondenti sami vytvořili obraz popisovaného, ke kterému se v myšlenkách mohou vracet po zbytek vyplňování a navazovat na něj;

2) běžný pracovní den novináře

- respondenti zaznamenávají do časového harmonogramu denní rytmus novinářů, úkony, kterými se během dne zabývají, jejich místa výskytu a pomůcky, které k výkonu své profese potřebují; tuto část dotazníků považuji za stěžejní – zjišťuje představy respondentů o práci novináře, což je primárním cílem výzkumu;

3) osobnost novináře a lukrativita povolání

- otázky na základní povahové vlastnosti novináře, otázky zjišťující oblíbenost povolání a zda je povolání lákavé pro samotného respondenta.

Dotazníky byly anonymní, respondent pouze vyplnil rok narození a své pohlaví. Na konec nechybí poděkování za vyplnění.

Dotazníky pro mladší byly koncipovány spíše jako jakési pracovní listy – děti některé odpovědi kreslily, vybíraly z obrázků, doplňovaly a podobně - snažila jsem se

dotazník nedělat jednotvárný. Vycházela jsem z předpokladu, že mnoho textu dítě spíše vyděsí, kdyby mělo navíc vše popisovat slovně, vyplňování by se nejméně dvakrát prodloužilo. Tato hypotéza se potvrdila, když jsem při vyplňování děti pozorovala – část s „obyčejnými“ otázkami s otevřenými odpověďmi si nechávaly až na konec a nejvíce si s nimi lámaly hlavu. K obrázkům přistupovaly mnohem intuitivněji.

Dotazník otvírá úkol představit si a nakreslit novináře či novinářku. Děti si tímto úkolem ujasní, na co vlastně budou odpovídat. Jejich obrázek je objektem, který jim pomůže hledat odpovědi v dalších otázkách. Kreslení následuje doplnění sociodemografických údajů, což uceluje představu o novináři jako osobě.

Druhou část dotazníku vyplňují „klasické“ otázky – několik otevřených a jedna uzavřená. Ve třetí části děti popisují den novináře – spíše ho tedy kreslí. Den je zobrazen v několika okénkách jako komiks – děti doplňují časy, kreslí novináře při různých činnostech, pro upřesnění připisují, co „jejich“ novinář dělá a kde se nachází.

Dotazníky určené pro starší děti nejsou zdaleka tak hravé. Obsahují prakticky čistý text, zvolila jsem pouze zajímavější členění, aby na první pohled nepůsobily příliš fádňě. Struktura dotazníku je zhruba stejná jako v prvním případě: první část se zabývá sociodemografickými údaji, druhá má zjistit, jak si respondent představuje běžný pracovní den novináře, ve třetí zjišťuji hodnocení profese studenty.

Oba typy dotazníků viz Příloha č. 1 a Příloha č. 2.

2.1.2 Průběh dotazníkového šetření

Dotazníky byly podrobeny pilotáži. Každý na čtyřech osobách věkem odpovídajících skutečným respondentům a třech dospělých jedincích. Jak již bylo řečeno, výzkum probíhal na dvou základních školách, dvou gymnáziích a jedné střední škole (SPŠelit Dobruška jsem z výběru po nezdařených domluvách o termínu výzkumu vyřadila). Trval zhruba dva týdny – zejména kvůli snaze o co nejmenší narušení vyučování, tedy po dohodě s řediteli škol a třídními učiteli jednotlivých tříd. Dotazníky respondenti vyplňovali v hodinách výtvarné výchovy, tzv. třídnických hodinách a hodinách, které byly suplované. Vyplnění dotazníku zabralo každému respondentovi mezi 15 a 25 minutami.

Počet vybraných dotazníků:

ZŠ Kamenice:	3x 5. ročník	61 dotazníků
	2x 6. ročník	41 dotazníků
	2x 8. ročník	46 dotazníků
	2x 9. ročník	34 dotazníků
ZŠ Na Pražačce:	1x 5. ročník	25 dotazníků
Gymnázium Dobruška:	1x 1. ročník (8leté gymnázium)	26 dotazníků
	1x 4. ročník (8leté gymnázium)	22 dotazníků
	1x 5. ročník (8leté gymnázium)	21 dotazníků
Gymnázium Na Pražačce:	1x 1. ročník (4leté gymnázium)	18 dotazníků
	1x 2. ročník (6leté gymnázium)	24 dotazníků
SOU Ohradní:	1x 1. ročník (obor Truhlář)	15 dotazníků
Celkem:	333 (z toho 153 mladších a 180 starších) respondentů	

Velmi mile mne překvapila ochota a zájem valné většiny respondentů při vyplňování dotazníků a skutečnost, že žádný dotazník nebyl odevzdán nevyplněný. Průzkum tedy probíhal hladce.

Respondenty narozené mezi lety 2001-2003 budu ve vyhodnocení výsledků nazývat „mladší“ nebo „žáci“ a respondenty narozené v letech 1997-1999 „starší“ nebo „studenti“.

2.1.3 Výsledky dotazníkového šetření

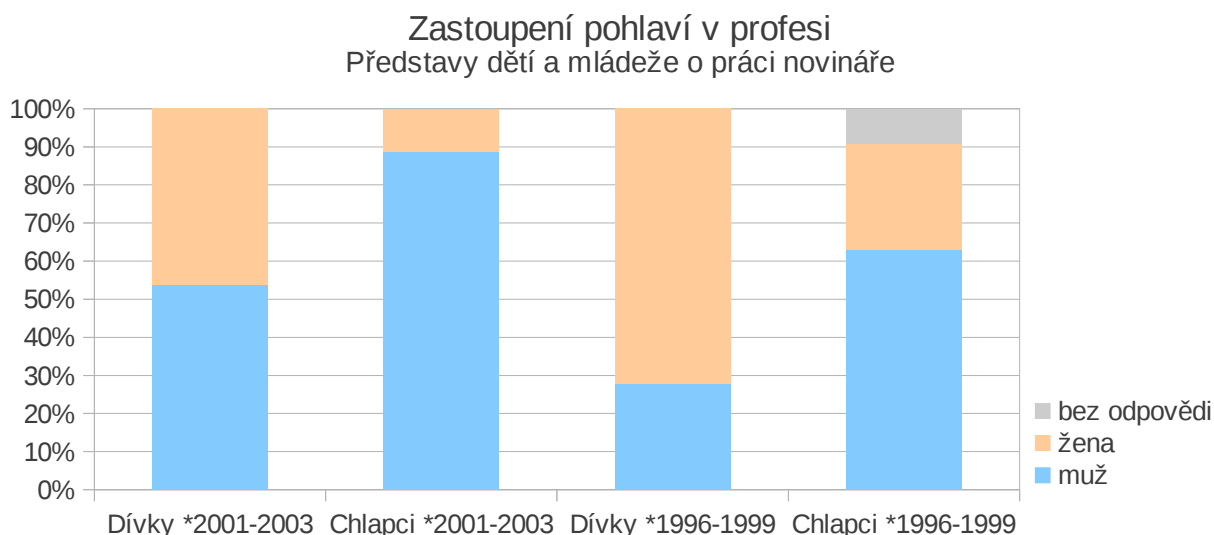
Z celkového počtu 333 dotazníků byly dívky zastoupeny v menším počtu – na základní škole a víceletých gymnáziích kvůli jejich absenci ve škole (šlo tedy o neplánovanou shodu okolností). U starších respondentů jsem více chlapců vybrala s předpokladem, že dívky budou k vyplňování přistupovat odpovědněji, což se mi zčásti potvrdilo. Žádný dotazník nebyl zcela nepoužitelný, ale zhruba 30 dotazníků pro starší studenty bylo vyplněno jen částečně. Šlo především o otevřené otázky. Neúplně je vyplnili respondenti-chlapci, genderové zastoupení tázaných se ve výsledku tedy trochu vyrovnalo.

Vyplněné dotazníky jsou uchovány, je tedy možné do nich zpětně nahlédnout. Výsledky většiny údajů jsem převedla do procentuálních hodnot, aby byly na první pohled srozumitelné. Z výsledků jsem vytvořila grafy – jeví se mi přehlednější než tabulky (ty jsou uvedeny v příloze).

2.1.3.1 Sociodemografické údaje

Jak již bylo zmíněno, první část dotazníků zjišťuje sociodemografické údaje o „typickém“ novináři. Do výsledků výzkumu - až na jedinou výjimku – nevpisují pohlaví respondentů, protože jsem prakticky neshledala odlišnosti v odpovědích v závislosti na tom, zda odpovídají dívky či chlapci. Stejně tak nerozdělují výsledky dle místa bydliště či typu školy. Pouze v případě, že vidím se jmenovaným a odpověďmi respondentů souvislosti, doplňuji komentáře grafů o poznámky, která skupina dotazovaných odpovídala právě nějakým způsobem.

2.1.3.1.1 Pohlaví

graf dle tabulky 1

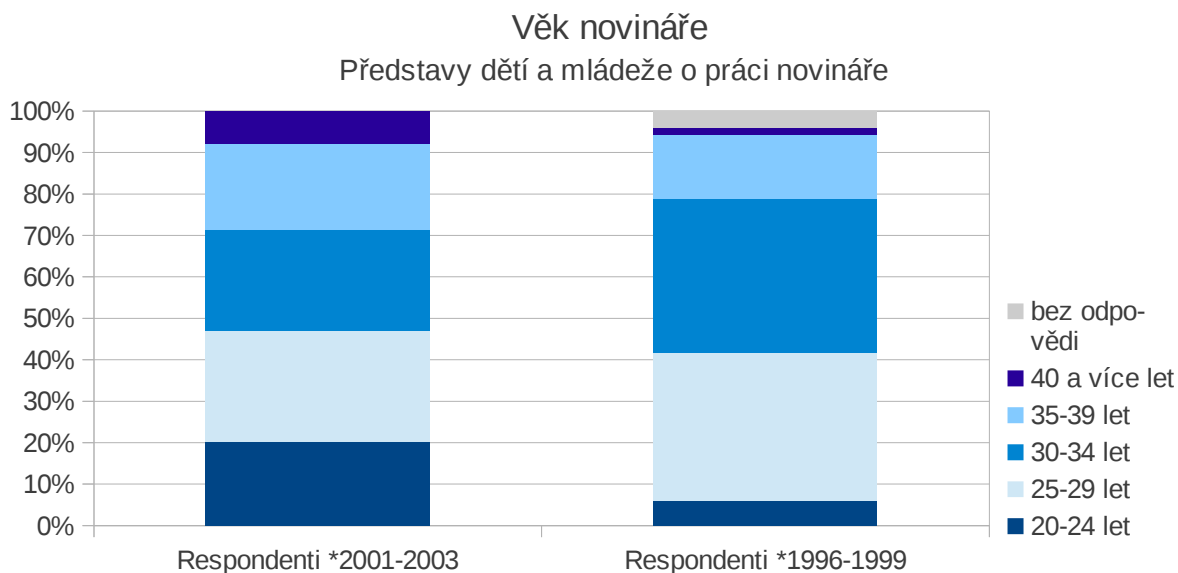
Onou výjimkou, kdy považuji za důležité rozlišit odpovědi chlapců a dívek je otázka, zda je typickým novinářem muž či žena. Je totiž zajímavé, že odpovědi dívek narozených mezi lety 2001 a 2003 jsou téměř vyvážené – novináře uvažují ve zhruba 54

procentech, novinářku ve 46 procentech. Naproti tomu chlapci stejného věku přisuzují tuto profesi téměř výhradně mužům (skoro 89 procent). Chlapci ze základních škol zcela jednohlasně vybrali muže-novináře, výsledky pozměnili studenti gymnázií, kteří volili i novinářky-ženy.

U starších respondentů vždy zhruba ve dvou třetinách odpovědí volí pohlaví novináře dle svého pohlaví – předpokládám, že jde o sebeprojekci do dané profese.

Celkově nadpoloviční (téměř 60 %) volba muže-novináře dětmi a mládeží však jen doplňuje fakt, že většina literatury píše o novináři výhradně jako o muži. Philip Gaunt říká: „*Opravdový*“ novinář viděl (a je to on, přestože podle statistických údajů pracuje v oboru většina žen) všechno nejméně dvakrát.²² Miloš Čermák na základě svého pozorování navíc tvrdí, že ženy píšou jen zhruba 15 procent všech názorových článků světových deníků.²³ To může způsobovat všeobecné přesvědčení, že žen-novinářek je mnohem méně. Odpovědi tedy zcela korespondují s realitou i odbornými názory.

2.1.3.1.2 Věk

graf dle tabulky 2

22 GAUNT, Philip. *Choosing the News: The Profit Factor in News Selection*. New York: Greenwood Press, 1990.

23 ČERMÁK, Miloš. *Kdyby sólokapři uměli létat aneb Proč nás novináře nikdo nemá rád*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, s. 28-30.

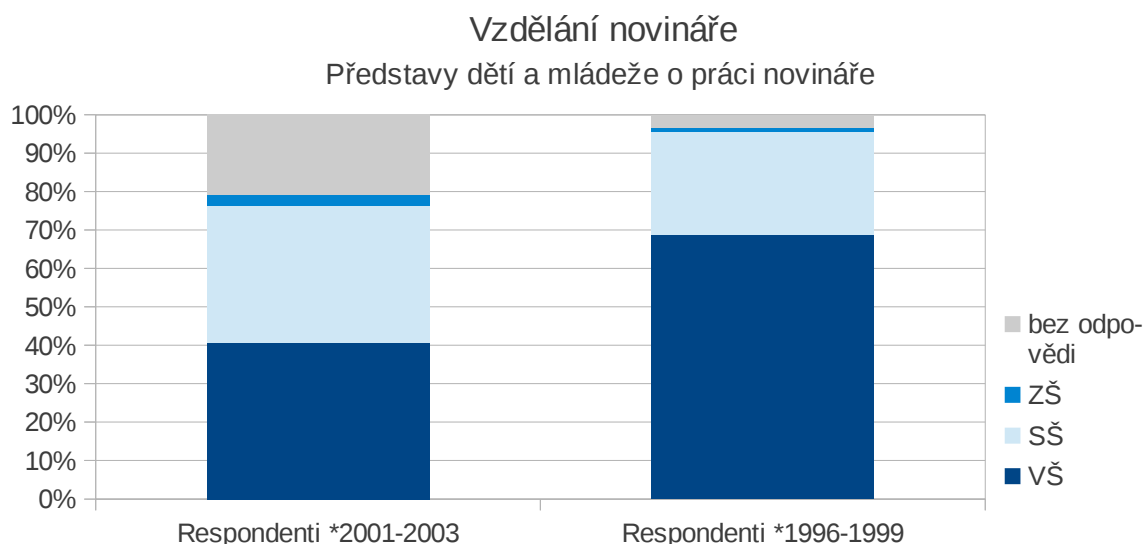
Děti a mládež v obou případech suverénně řadí novináře do fáze časně až střední dospělosti. V těchto vývojových obdobích jedinec upevňuje svou identitu, předběžně volí své povolání, postupně nabývá odpovědnosti v profesi, je orientován na produktivitu, která dále vrcholí, a vyhledává životní cíle.²⁴

Je téměř jisté, že při zodpovídání otázky respondenti nad vývojovou psychologií neuvažovali, spíše věk vpisovali intuitivně. Spodní hranicí pro ně bylo pravděpodobně vysokoškolské vzdělávání novinářů, které trvá právě do cca 25 let.

Ve velmi ojedinělých případech zmiňovali respondenti fakt, že by měl novinář rodinu. Naopak se objevovaly poznámky o tom, že je sám, popřípadě sama. Respondenti mohou profesi vnímat jako neslučitelnou s rodinou, proto po pětaticítce přestává být aktuální. Možná je novinařina také natolik fyzicky náročnou, že straším lidem na ni nezbyvá síl. Jak potvrzuje E.F.Candlin: „*Novinář či novinářka by měli být tělesně zdatní.*“²⁵

Horní věková hranice typického novináře je celkem jasně daná – nejvyšší vepsaný věk byl 46 let. Jistá respondentka svou odpověď doplnila poznámkou „*Ve 40 jako novinář končíš.*“

2.1.3.1.3 Vzdělání

graf dle tabulky 3

24 KREJČÍŘOVÁ, Dana; LANGMEIER, Josef. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006. Vývojové etapy dospělého člověka, s. 167-168.

25 CANDLIN, E. Frank. *Teach Yourself Journalism*. London: Teach Yourself Books, 1970. s. 10.

Nadpoloviční většina respondentů uvádí novináře jako vysokoškolsky vzdělanou osobu. Opět se tak shoduje s odbornou literaturou, která současného novináře mnohdy popisuje – oproti novináři před několika desítkami let – jako držitele vysokoškolského titulu.

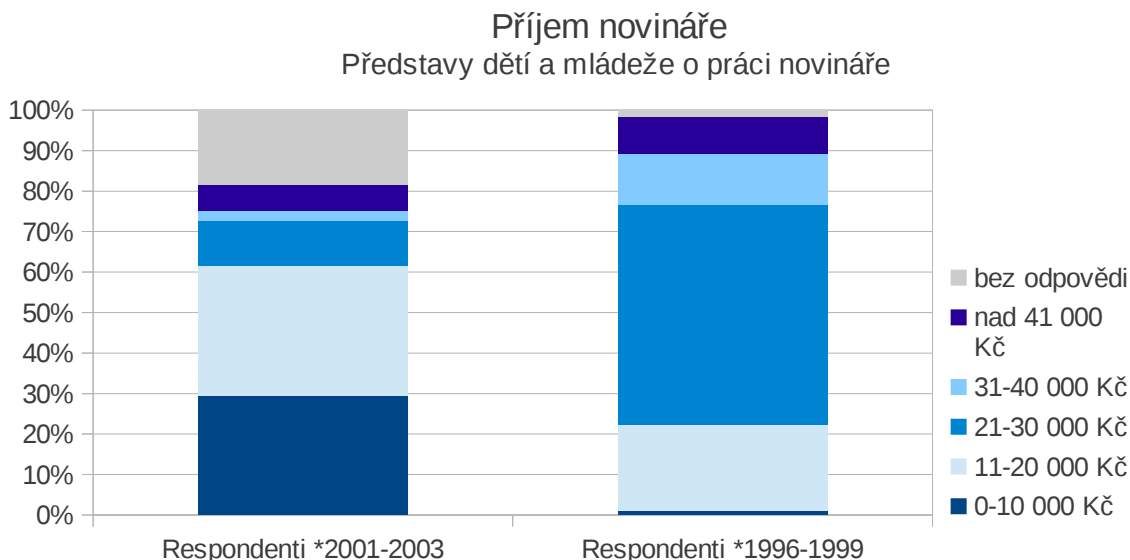
„Tato generace novinářů nemusela mít žádnou formální profesní přípravu, vyžadoval se od nich jen „čich na zprávy“ a nadání vyprávět příběh. Celé generace novinářů si osvojovaly „řemeslo“ za pochodu a metodou pokusů a omylů. Pokud se člověk dopustil chyby, jeho článek nebyl uveřejněn a novinář se plácal bez dobrých námětů k psaní tak dlouho, dokud znovu nezískal šéfredaktorovu důvěru nebo dokud šéf neměl po ruce žádného jiného reportéra, což se stávalo častěji. Panovalo obecné přesvědčení, že novinářem „se člověk rodí, nikoli stává“, a že souhrn dovedností vyžadovaných od dobrého novináře je dar a vrozená schopnost. Univerzitní vzdělání bylo považováno za nevýhodu, protože údajně podporovalo elitářství. Novináři se hrdě považovali za skromné šířitele zpráv, za „hlas obyčejného člověka“ přinášející lidem fakta. Jediné školení poskytovali člověku „staří zkušení praktikové“: pokud se jim mladý novinář líbil, řekli mu, proč opravili a pozměnili jejich rukopis, mluvili jazykem, kterému nezasvěcení těžko rozuměli.“²⁶ Tak popisuje J. H. McManus generaci novinářů 70. let 20. století. Vzhledem k dnešnímu trendu a jistému společenskému tlaku je ale přímo očekáváno, aby byl novinář vysokoškolákem, ovšem zda je akademické vzdělání přínosem či nikoliv, je sporné (viz např. Jiráček²⁷) a je možné, že ukončené vzdělání středoškolské, jak prakticky zbytek respondentů zaškrtl, novináři ke kvalitnímu výkonu profese může stačit.

---

26 BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika: Praktická příručka pro novináře*. Praha: Portál, 2004. Úvod, s. 17.

27 JIRÁK, Jan. Jak se dělají novináři: Aneb k pojetím studia žurnalistiky. In FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr. *Média dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 333.

2.1.3.1.4 Průměrná mzda

graf dle tabulky 4

Mladší respondenti uváděli průměrnou měsíční mzdu již od 500 Kč až do 100 000 Kč, nejčastěji mezi 5 000 Kč a 22 000 Kč, tedy pod hranicí průměrné měsíční mzdy v České republice. Celkem podhodnocenou výši mzdy – průměrný plat novináře se v současnosti pohybuje okolo 38 000 Kč²⁸ – pravděpodobně zapříčinila malá zkušenost dětí s hodnotou peněz. O něco „reálněji“ než děti ze základní školy uvažovaly žáci víceletých gymnázií.

Studenti od 14 let mzdu novináře uváděli o jen něco nižší než je průměr v praxi. Navíc rozvrstvení jejich odhadů může odpovídat realitě (většina uvedla měsíční mzdu kolem 25 000 Kč, jen okrajově uváděli méně než 10 000 Kč nebo více než 41 000 Kč). Pravděpodobně kalkulovali s průměrným platem v ČR²⁹, ke kterému ve většině případů ještě určité procento přidali. V tomto ohledu tedy novináře hodnotí kladně.

Odpovědi na otázku ohledně vozidla však s příjmy nekorrespondují (viz Příloha 7). Studenti od čtrnácti let totiž suverénně jako běžný vůz novináře uváděli auta značek Audi (26x), BMW (42x), Škoda Superb (17x) a podobných, které jsou v České republice řazeny do kategorie tzv. vyšší střední třídy. Jejich ceny se pohybují od

²⁸ Průměrný plat novinářů loni vzrostl o desetinu na téměř 38 tisíc Kč [online]. 2013. [cit. 2013-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.mediar.cz/prumerny-plat-novinaru-loni-vzrostl-o-desetinu-na-temer-38-tisic-kc/>>.

²⁹ Mzdy – vývoj mezd, průměrné mzdy 2013 [online]. 2013. [cit. 2013-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>>.

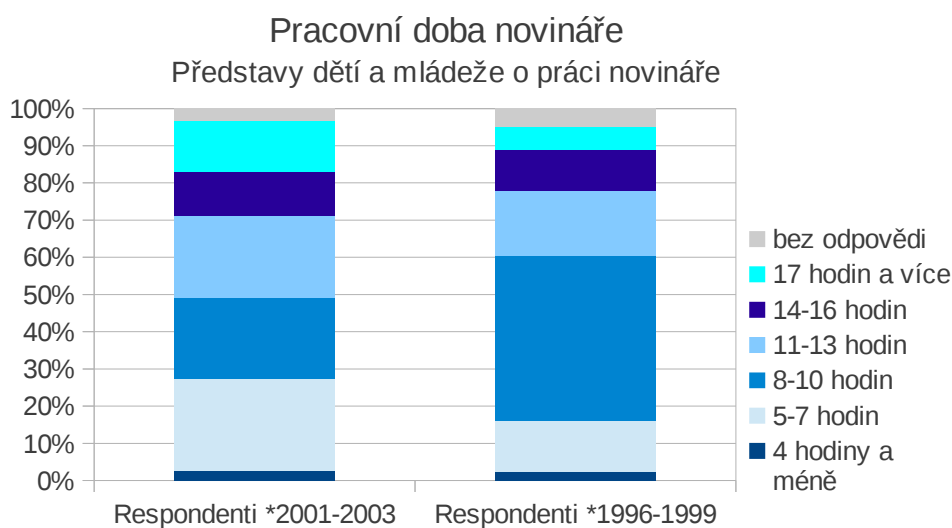
milionu korun, výjimkou nejsou auta za cenu čtyř. Vzhledem k tomu, že studenti v mnoha případech napsali i samotný model auta (například Volvo XC60, BMW M3, Audi R8), je jasné, že neměli na mysli levné vozy luxusnější značky. Objevily se i odpovědi spadající do kategorie luxusních vozů (Ferrari, Rolls Royce), ale ty můžeme považovat za zanedbatelné. Necelých 38 procent přiřadilo novináři auto z tzv. cenově dostupných značek. Jde o většinu modelů značky Škoda, Peugeot, Citroen, Hyundai, popřípadě jednoduše vepsali „normální auto“.

Jen sedm respondentů (z toho šest respondentek-dívek) uvedlo, že novinář nemá auto, jezdí městskou hromadnou dopravou nebo na kole. Luxusnější auta volili spíše pražští a středočeští studenti, příkládám to vyšší životní úrovni, která v hlavním městě vládne. Překvapením pro mne bylo, že i dívky vyplňovaly modely drahých aut, pohlaví mělo v rozhodování velmi malý nebo žádný vliv.

Děti do dvanácti let měly vybrat, že čtyř obrázků: staré auto vybraly dvě procenta, kabriolet, tedy luxusní auto 18,3 procent, novinář chodí pěšky podle 20,9 procent a podle zbytku, tedy 56,2 procent žáků, jezdí běžným – cenově dostupným vozem (na obrázku Škoda Fabia). V některých dotaznících byla dokonce připsaná značka: Peugeot, Volkswagen či Škoda.

Jsem si vědoma toho, že výsledky v této kategorii se příliš nedají srovnávat, protože otázky byly položeny různými způsoby. Menším dětem je částečně podsunuto vybrat vedle kabrioletu a velmi zastaralého vozu právě automobil značky Škoda. Stejně tak byla přímo v nabídce možnost, že novinář chodí pěšky. I přesto ale považuji nerovnost mezi výší příjmů a hodnotou aut, která studenti jmenovali, za pozoruhodnou.

2.1.3.1.5 Průměrná pracovní doba novináře

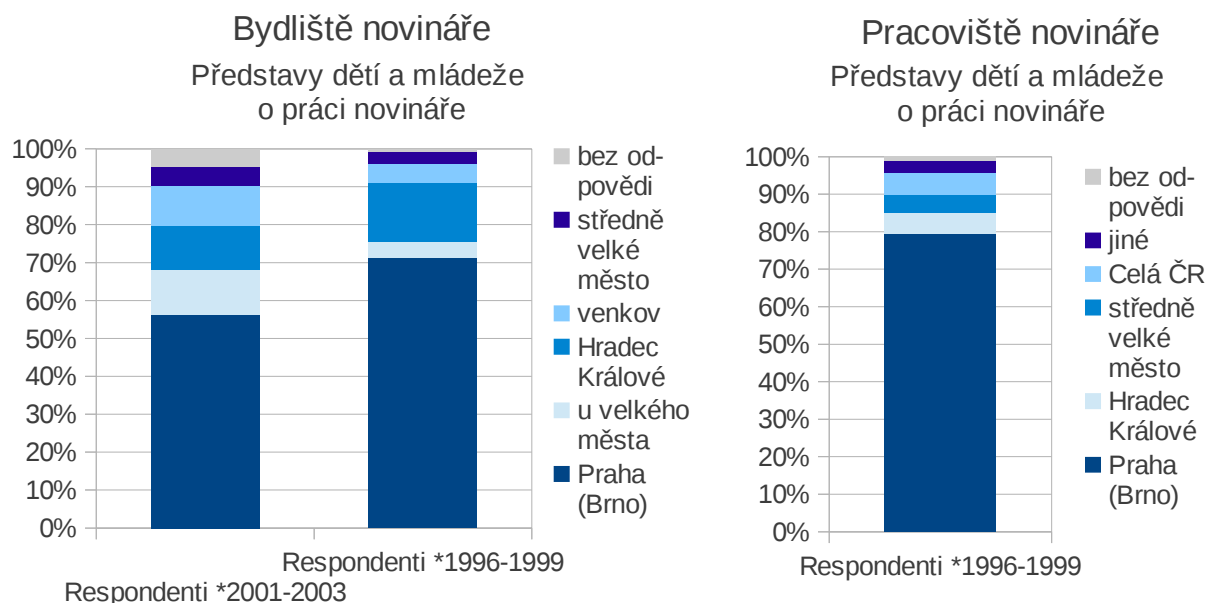
graf dle tabulky 6

Starší respondenti uvedli zhruba ve 40 procentech, že novinář pracuje osm až deset hodin denně, ovšem téměř stejný počet uvedl, že novináři pracují více než jedenáct hodin denně. Odpovědi žáků byly velmi rovnoměrně rozloženy. Mladší děti ještě pravděpodobně nemají představu o běžné pracovní době v České republice.

Vraťme se ale k odpovědím starších. Vyplňovali sice celkem vysoký počet odpracovaných hodin, co bylo ale skutečně překvapující, byl pracovní týden novináře. Přesně polovina z nich uvedla, že novinář pracuje šest nebo sedm dnů v týdnu (viz Příloha 9). Přibližně 40 procent uvedlo „klasický“ pětidenní pracovní týden. Počítejme tedy, že ze všech odpovědí by novinář pracoval deset hodin šest dnů v týdnu. Jeho týdenní pracovní doba tedy o dvacet hodin převyšuje průměrnou.³⁰ Někteří respondenti vpisovali poznámky, že nelze přesně pracovní dobu novináře určit, protože je pohyblivá, ale je žádoucí, aby byl v pohotovosti prakticky 24 hodin denně.

³⁰ *Pracovní doba* [online]. 2013. [cit. 2013-04-08]. Dostupný z WWW: <http://www.vyplata.cz/vyplatamzdy/pracovnidoba.php>.

2.1.3.1.6 Bydliště a pracoviště

graf dle tabulky 8

graf dle tabulky 9

Naprostá většina respondentů uvedla Prahu jako domov novinářů. Ve výsledcích jsem k hlavnímu městu přiřadila i Brno – až na jeden případ se objevilo jen v dotaznících vyplněných respondenty z východočeského města. Předpokládám, že jde o alternativu k Praze, která je zeměpisně vzdálenější. Necelá pětina respondentů uvedla jako novinářovo bydliště Hradec Králové (opět jde o geografickou blízkost Dobrušce) či jiné středně velké české město (Písek, Litomyšl, Pelhřimov apod.; v těchto případech šlo pravděpodobně o osobní vztah k městu).

Nezanedbatelný počet tázaných vepsalo do kolonky „u velkého města“. Myslím tím nejspíše trend tzv. satelitních městeček. Odpovídaly takto především děti a mládež z Kamenice, která se za jeden z takových „satelitů“ dá považovat. Je zcela běžné, že místní dojíždí za prací do Prahy – respondenti tedy opět mohli být ovlivněni situací například svých rodičů.

Otázka ohledně místa pracoviště se týkala pouze starších respondentů – valná většina z nich opět uvedla Prahu (popřípadě Brno). Zajímavá byla odpověď deseti respondentů „celá Česká republika“, ke které ještě dopisovali názory, že novinář „je kdekoli se něco děje“, „je v neustálém pohybu“, „jezdí za důležitými událostmi po celé republice“ a podobně.

Pod kolonkou „jiné“ se schovávají odpovědi jako „*Nova*“, „*centrum*“, „*kancelář*“ nebo „*Mf Dnes*“.

V Příloze č. 12 nabízím několik náhodně vybraných ilustrací mladších respondentů – děti kreslily, jak si představují novináře či novinářku.

2.1.3.1.7 Shrnutí

Český novinář je tedy podle dětí mezi 10 a 12 lety 34letý muž, absolvent střední či vysoké školy. Pracuje 10 hodin denně a jeho průměrný plat je 18 000 Kč. Jezdí autem Škoda Fabia, bydlí v Praze nebo jiném velkém či středně velkém městě, popřípadě blízko velkého města.

Starší (14 až 16 let) respondenti nepřisuzují novináři striktně mužské pohlaví, přesně polovina studentů a studentek odpověděla, že průměrným českým novinářem je žena. Novináři či novinářce je 30 let, má vysokoškolský titul, měsíčně vydělává zhruba 27 000 Kč, jezdí autem Škoda Superb (či jiným autem tzv. vyšší střední třídy), bydlí i pracuje v Praze. Pracuje devět až deset hodin, ovšem šest i sedm dnů v týdnu.

2.1.3.2 Osobnost novináře a lukrativita povolání

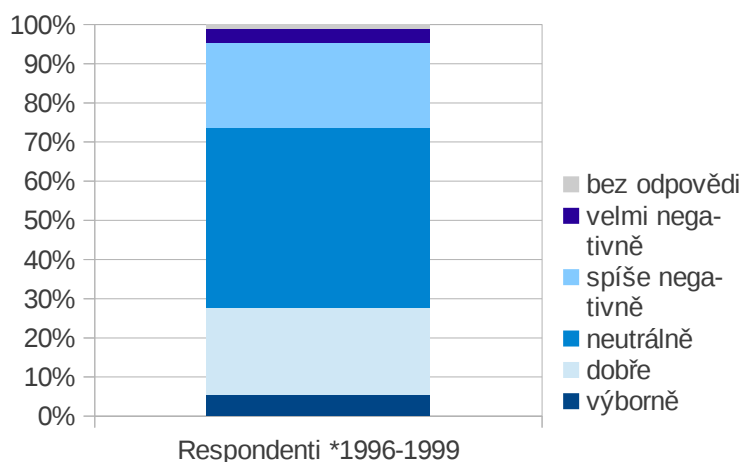
V dalším bloku otázek jsem se zaměřila na to, jak povolání novináře děti a mládež hodnotí a zda je pro ně samotné lákavé, jakými vlastnostmi by měl novinář oplývat a jakými skutečně oplývá.

Dotazníky se zpracovávaly složitě, protože co respondent, to nový názor, popis, nové výrazy. Snažila jsem se o co nejmenší univerzalizaci odpovědí – jednoduše jsem ponechávala odpovědi „v původním znění“, proto některé odpovědi znějí poněkud kostrbatě, ale jsem přesvědčená, že díky tomuto opatření nabývají na autenticitě a výpovědní hodnotě.

Samozřejmě toto, stejně jako třetí, oddělení otázek nebylo každým respondentem úplně vyplněné. Příkládám to faktu, že jde o otevřené otázky, nad kterými je třeba déle přemýšlet. Zároveň docházelo zejména na základních školách k situacím, kdy měli všichni žáci až na pár výjimek hotovo, proto jsem od nich vybrala i poloprázdné dotazníky. Někteří respondenti se v průběhu vyplňování ozvali, že si neví rady, na což jsem jim odpověděla, že mohou otázku klidně nechat nevyplněnou. Výzkumem jsem respondenty nechtěla stresovat či vést k přesvědčení, že jsou dotazníky povinností.

2.1.3.2.1 Hodnocení profese

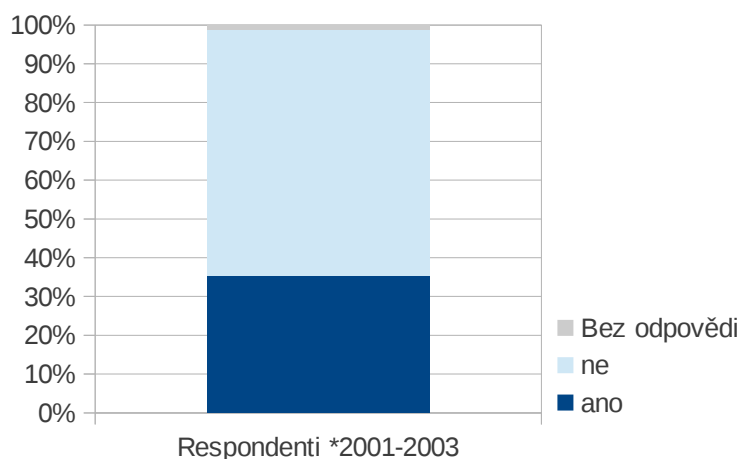
Jak profese na respondenta působí
Představy dětí a mládeže o práci novináře

graf dle tabulky 10

Otázku, jak na studenta působí, když se člověk představí jako novinář, jsem zařadila jen do dotazníků pro starší. Výsledek je ukázkou naprosto vyrovnaného zastoupení odpovědí. Neutrálně hodnotí profesi většina respondentů, k extrémním odpovědím se řadí minimum. Výsledkem jsem byla překvapená, protože mnoho dotazníků jako celek vyznívalo vůči novinářům spíše negativně, čekala jsem tedy příklon k zápornému hodnocení profese.

Byl by respondent hrdý na rodiče-novináře?
Představy dětí a mládeže o práci novináře

graf dle tabulky 11

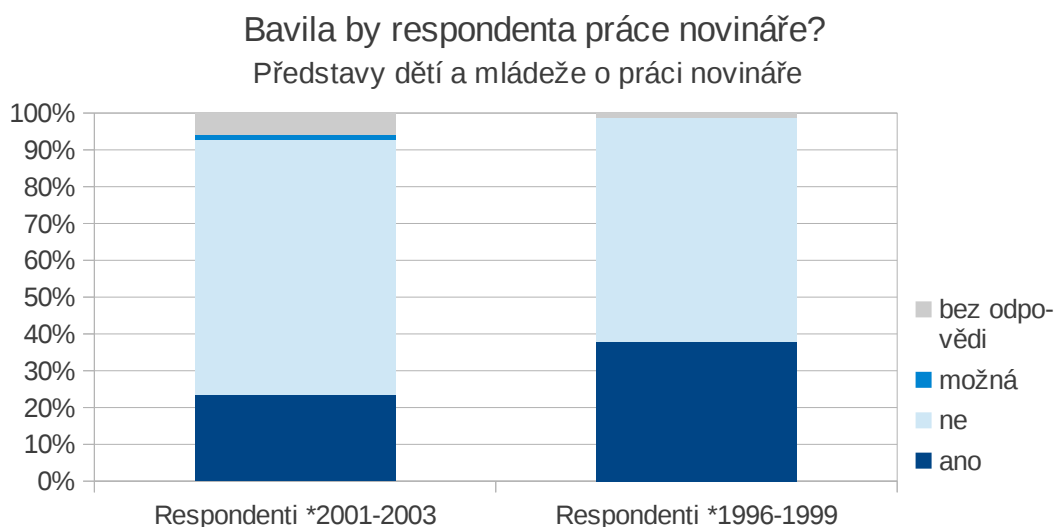
Alternativou hodnocení profese jsem pro mladší žáky zvolila otázku, zda by byli hrdí na své rodiče, kdyby byli novináři. Jejich výběr mne naopak částečně překvapil – čekala jsem většinou kladné odpovědi. Místo toho většina dětí ze základních škol odpověděla záporně, hrdé by byly především děti z gymnázií. Příkládám to faktu, že děti uvažovaly novináře jakožto osobu s vysokoškolským vzděláním. To považují za důležitější gymnazisté.

Odhaduji, že dle respondentů je novinářina o něco méně prestižní povolání, než hodnotí široká veřejnost. Výzkumy poukazují, že pověst novinářů v posledních letech částečně utrpěla (v žebříčku prestižních povolání se mírně propadá), ale stále obsazuje příčky v druhé nejlepší desítce seznamu profesí.³¹

³¹ *Prestiž povolání – červen 2012.* TUČEK, Milan. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR. 2002-. Vychází ročně.

2.1.3.2.2 Lukrativita povolání

graf dle tabulky 12

Jak vyplývá z grafu, majorita respondentů by nebyla spokojených, kdyby vykonávali profesi novináře. Většina starších, kteří odpověděli, že by je práce novináře bavila, byla z gymnázií.

Pro porovnání jsem do dotazníků pro starší zařadila i otázku, která zjišťuje jejich vysněnou profesi. Čtyři respondenti ze 180 uvedli, že by byli rádi novináři, ovšem jen jedna dívka tuto profesi uvedla jako jedinou, a tedy na první místo (další tři odpovědi zněly: „pracovnice v hotelu, novinářka“, „spisovatelka, novinářka“ a „fotograf, kameraman, možná novinář“). Dalších osm respondentů uvedlo profese, které se dají považovat za relativně blízké žurnalistice: moderátor/-ka, fotograf/-ka, spisovatel/-ka a mluvčí Policie ČR. Přibližně dvacet studentů uvedlo, že by rádi pracovali s lidmi a jeden uvedl, že by chtěl „být lidem prospěšný (ale ještě nevím, jaká profese to má)“.

Překvapil mne malý zájem o žurnalistickou profesi a vůbec práci v médiích. Navíc jsem se domnívala, že dotazníky mladým lidem „podsunou“ zájem o žurnalistiku.

Součástí otázky bylo i odůvodnění své první odpovědi. Respondenti uváděli i více důvodů, než jeden. Nejvíce (osmnáctkrát) uvedli, že je láká cestování i na nezvyklá místa, tedy poznávání nových zemí, dalším jedenácti by se líbilo setkávat se se slavnými a zajímavými lidmi. Pro patnáct studentů je lákavé být u zdroje informací – tam, kde se něco děje – a dozvídat se o nových událostech jako první. Dalším dvanácti se líbí, že novinář neustále přijímá nové informace a má přehled o světovém i domácím

dění. Více než desítka respondentů by naopak chtěla informovat ostatní o důležitých událostech. Dvaceti respondentům zní povolání zajímavě; novináři nemusí sedět osm hodin denně v kanceláři, desítka je přesvědčená, že mají novináři zábavnou profesi. Deset vidí v profesi prostor pro svou upovídánost nebo seberealizaci v psaní článků, které je baví. Pro čtyři studenty je tato profese atraktivní, protože je podle nich velmi dobře placená a pro sedm proto, že by se při výkonu profese neustále pohybovali ve společnosti a pracovali s lidmi.

Čtrnáctiletá žákyně základní školy doslova napsala: „*Je super napsat svůj názor a vědět, že si to někdo přečte.*“ Další tři respondenti uvedli, že je láká moment, kdy uvidí otištěný vlastní článek. To zcela odpovídá slovům Miloše Čermáka: „*Největší odměnou je pohled na naše jméno vytištěné pod články.*“³²

Studenti, kteří by si dokázali představit, že budou tuto profesi v budoucnu vykonávat, si uvědomují určitá úskalí; žurnalistické povolání je podle nich nebezpečné a časově náročné. Bojí se, že by jim nepostačovala jejich jazyková vybavenost (to se týká i cizích jazyků), že by nepřekonali stydlivost a nedokázali by být dostatečně asertivní. Protože někteří nechtějí lidem narušovat soukromí a působit vtíravě, pravděpodobně zvolí jinou profesi.

I žáky pátých a šestých tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií nejvíce na dané profesi láká cestování, setkávání se se zajímavými a zvláštními lidmi. Také je pro ně atraktivní trávení pracovní doby povídáním si. Novináři podle dětí mají dobrý všeobecný přehled, „*od všeho trochu vědí.*“ Líbí se jim, že je novinář neustále v pohybu, v terénu a „*jeho práce je adrenalin.*“ Díky své profesi mají novináři výbornou kondici. Dokonce čtyři mladší respondenti uvedli, že by byli rádi novináři, protože mohou beztravně někoho špehovat.

Nejčastější odůvodnění (23krát) toho, že by starší respondenti nechtěli být novináři bylo, že by je to jednoduše nebavilo. Druhou nejpočetnější odpovědí byla skupina čtrnácti odpovědí ve smyslu „*nejsem vlezlý, rýpavý, otravný*“. Další odpovědi se objevily v průměru pětkrát: „*nudné*“, „*stydím se*“, „*je to trapné*“, „*je mi to nesympatické*“, „*není oblíbené povolání*“, „*nebaví mě český jazyk, neumím pravopis*“, „*nestálá pracovní doba*“, „*dlouhá pracovní doba*“, „*brzké vstávání*“, „*stresová profese*“, „*nechci vymýšlet a psát články*“, „*musel bych pracovat pro bulvár*“, „*musí*

32 ČERMÁK, Miloš. *Kdyby sólokapři uměli létat aneb Proč nás novináře nikdo nemá rád.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, s. 8.

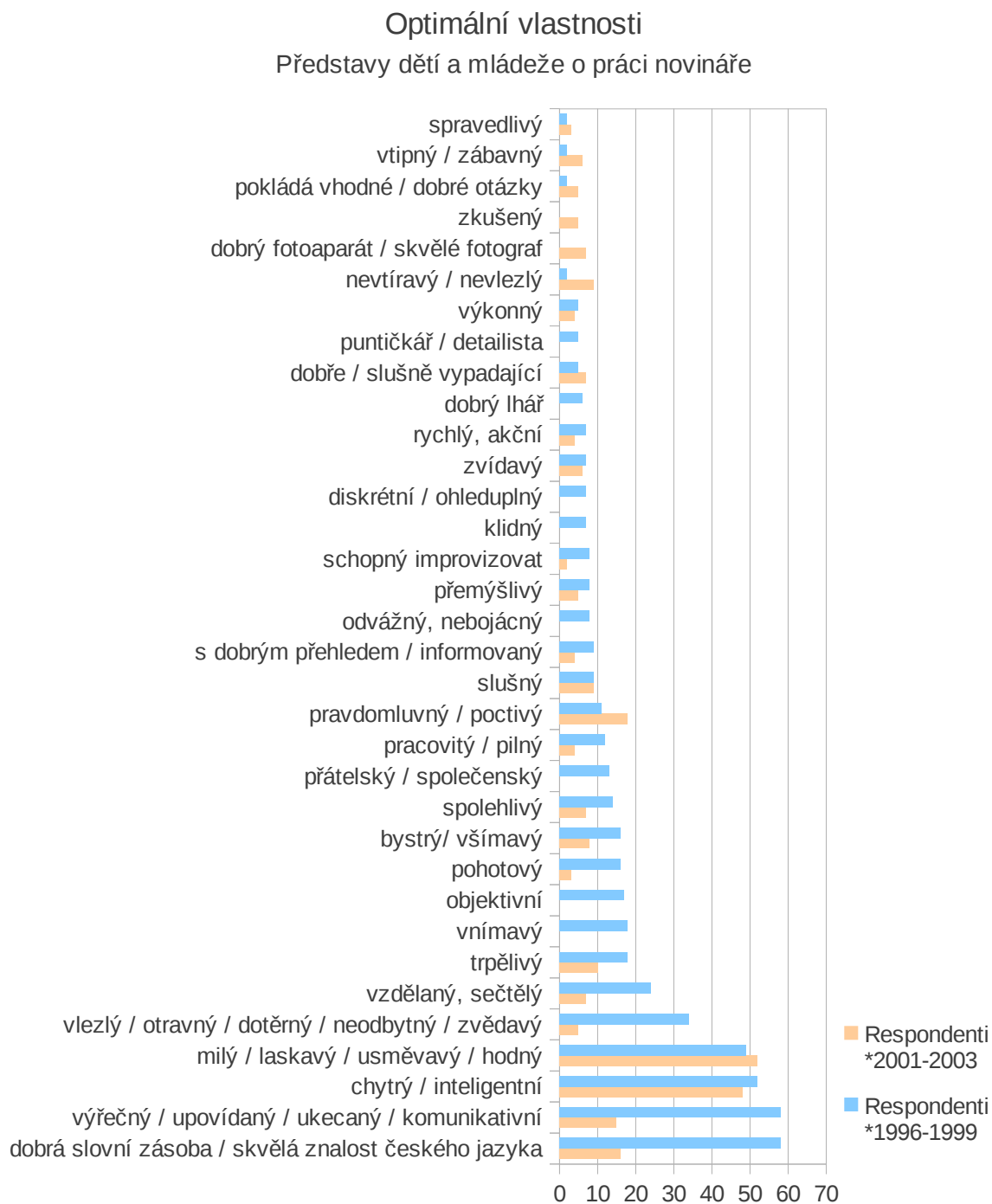
být stále na příjmu“, „*jezdí do nebezpečných oblastí*“, „*jsem spíše na manuální práci*“. Dva studenti přiznali, že je profese neláká, protože nevědí, co ve skutečnosti novinář dělá. Podle jednoho studenta musí novináři příliš přemýšlet, což se mu nezamlouvá.

Mladším respondentům by při výkonu profese novináře nejvíce (devatenáctkrát) vadila dlouhá pracovní doba a málo času na sebe samotné. Přibližně desetkrát se objevily odpovědi: „*nejsem vlezlý, nerad se vnucuji*“, „*nechci stále něco psát*“, „*nechci lézt lidem do soukromí*“, „*stále bych byl na cestách, vůbec bych nebyl doma*“, „*nechci jezdit po celém světě*“, „*musel bych pracovat jen v terénu*“, dále dětem vadilo brzké vstávání novinářů a nezáživnost profese („*je to nuda*“). Odpovědi „*nechci se ukazovat na veřejnosti*“, „*nechci jezdit po celé republice*“, „*nerad se vyptávám*“, „*nerad píšu*“ (popřípadě „*nerad čtu*“) se objevily celkem tři až šestkrát.

Dále by se dětem nelíbilo, že by při výkonu povolání byly zahlceny informacemi, neměly by čas na sebe a rodinu, musely by příliš cestovat, nevěděly by si rady s vymýšlením témat k psaní. Na některé je novinařina příliš „živou“ profesí, některé nebaví fotografování, což je součástí dané profese, jiní by se styděli vystupovat v televizi a mluvit s cizími lidmi. Kuriózní byla odpověď jedenáctiletého chlapce: „*nechci být jako Nova*.“

Celkem patnáctkrát se v dotaznících pro mladší objevilo tvrzení, že novinář musí denně prodávat nebo roznášet noviny, popřípadě čekat, až si je někdo koupí. Tuto odpověď uváděly pouze děti ze základních škol. Tyto dotazníky jsem z výzkumu nevyřadila, protože zjišťuji, co si děti skutečně myslí – neberu v potaz pouze ty „správné“ odpovědi. Navíc v tomto duchu odpovědělo téměř deset procent respondentů ze skupiny mladších, což nepovažuji za zanedbatelné.

2.1.3.2.3 Optimální vlastnosti novináře

graf dle tabulky 13

Hodnoty, které se zabývají sumarizací vlastností, nejsou uváděny v procentním zastoupení, nýbrž skutečnou četností. Výsledky ukazují, kolik respondentů uvedlo alespoň jednu vlastnost v dané kolonce.

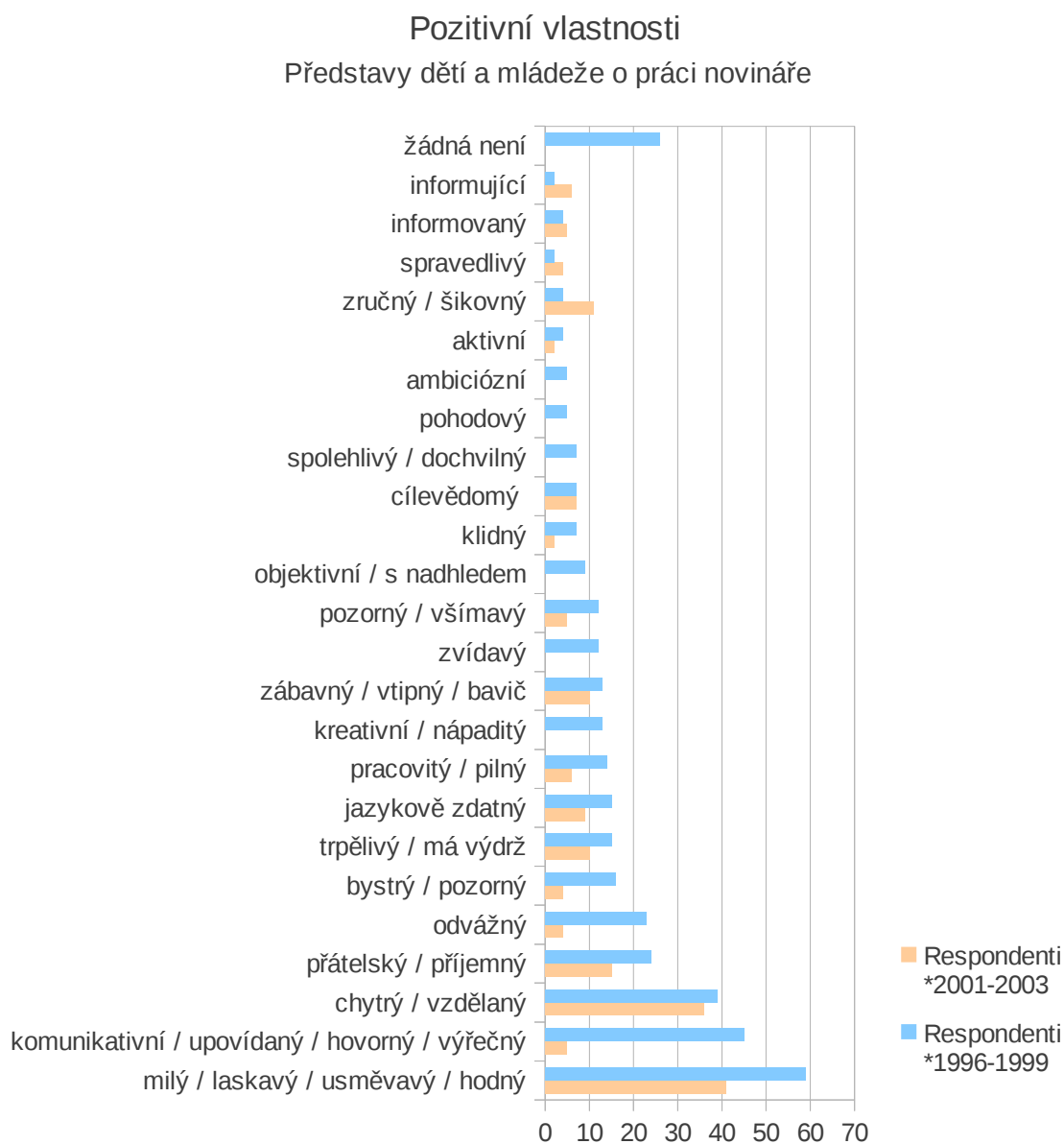
Žáci a studenti na otázku, jaký by novinář měl být, odpovídali v duchu kladných vlastností. Často byly opakem negativních vlastností, které novináři podle nich skutečně mají. Tímto se snaží povolání kultivovat a vyjádřit, jaké by skutečně mělo být.

Snad každý ze studentů uvedl, že by měl být novinář jazykově zdatný, co se týče kvality a správnosti projevu, nebo alespoň komunikativní, výřečný, schopný rozhovoru s kýmkoli. Novinář se podle nich stykem s lidmi živí, tudíž jmenované jsou pro něj nejdůležitějšími vlastnostmi. K tomu se řadí i fakt, že podle respondentů by měl novinář být milý, sympatický, usměvavý, hodný, slušný. Tyto přednosti jsou mladšími žáky u dobrého novináře vůbec nejžádanějšími.

Vysokou důležitost obě skupiny přikládají inteligenci a vzdělanosti. Novinář musí být chytrý, tato práce není pro každého. To lze doložit i na jmenovaných vlastnostech jako bystrost, připravenost, šikovnost nebo například schopnost improvizace.

Samozřejmě se objevily i negativní vlastnosti. Uváděli je především starší respondenti: novinář by měl být vlezlý, otravný, dotěrný, neodbytný, zvědavý. Alespoň jednu z těchto vlastností uvedla celkem téměř pětina respondentů. Šest respondentů dále napsalo, že novinář by měl být „dobrý lhář“.

2.1.3.2.4 Pozitivní vlastnosti novináře

graf dle tabulky 14

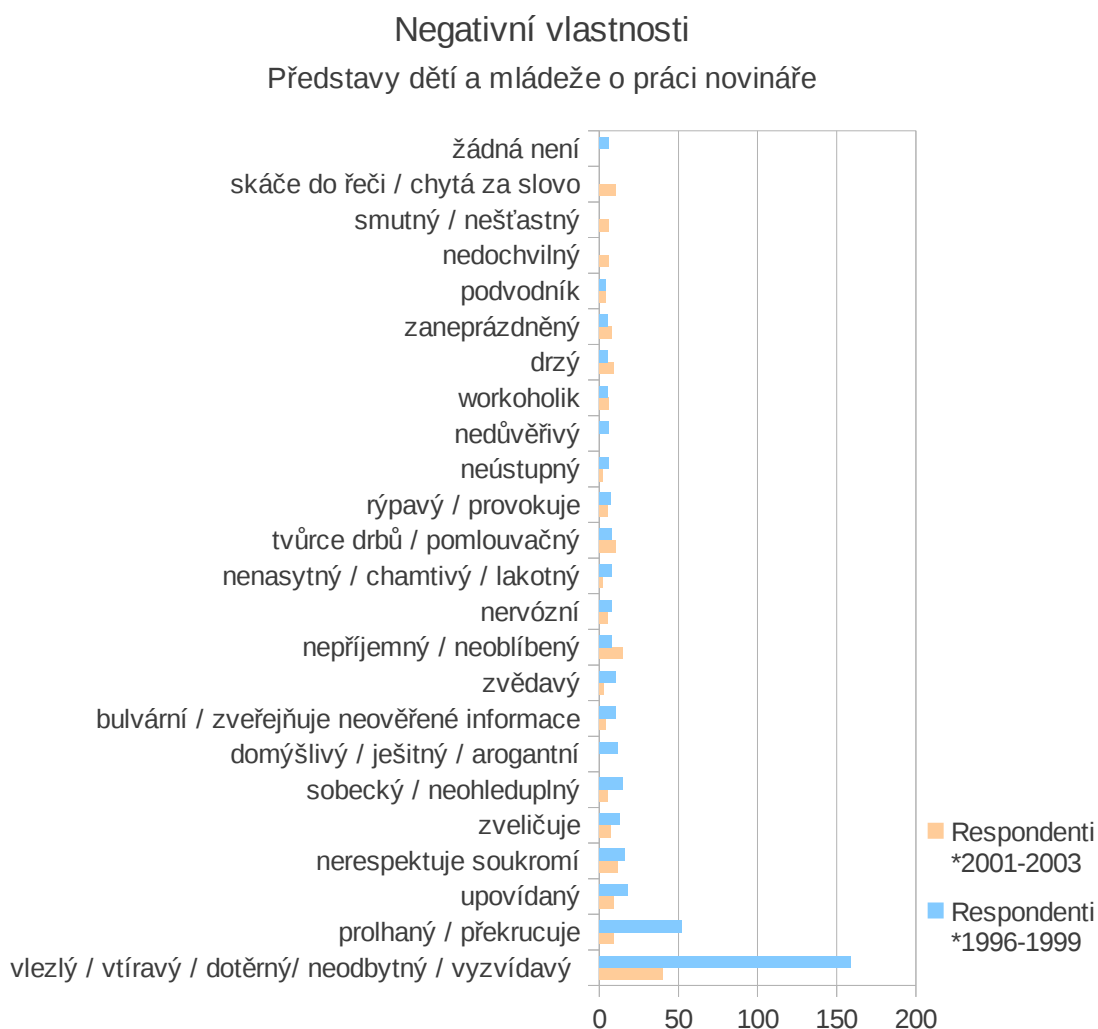
U otevřených otázek, které se ptají na povahové rysy typického novináře, jsem respondenty žádala o pět vlastností od každé – dobré a špatné. Průměrně se mi ale od každého respondenta dostalo jedné až dvou relevantních odpovědí. Mladší žáci vpisovali většinou jen jednu, starší dvě až tři. Pokud se u jedné otázky objevily odpovědi, které jsou prakticky synonymy (např. upovídaný a hovorný), počítala jsem odpověď jen jedenkrát.

Zhruba třetina respondentů odpověděla, že typický novinář je usměvavý, milý nebo laskavý člověk, stejný počet považuje novináře za chytré a vzdělané. Dalšími

ctnostmi jsou vlastnosti jako komunikativnost, jazyková zdatnost, novináři jsou podle dětí a mládeže sympatičtí, zábavní, pohodoví, přátelští. Pozitivně hodnotili respondenti cílevědomost a ambiciózní novináře, ale workoholismus řadili mezi negativní vlastnosti. Relativně často hodnotí děti a mládež novináře jako odvážné, trpělivé, pilné, bystré, pozorné a kreativní.

Zhruba sedmina - 26 ze skupiny starších studentů uvedlo, že novináři žádnou kladnou vlastnost nemají. Nemyslím, že by takto odpověděli z lenosti nebo nezájmu, protože u většiny z nich byly dotazníky vyplněny celkem řádně. Dotazníky, ve kterých se vyskytla tato odpověď vyznívaly poněkud rozzlobeně, až nenávistně vůči novinářům. Je tedy pochopitelné, že respondenti takto odpověděli – jednoduše novináře nemají rádi, nemyslí si o jejich povolání nic dobrého. Novináři jsou bez kladných povahových rysů především podle dětí ze základních škol osmých a devátých tříd.

2.1.3.2.5 Negativní vlastnosti novináře

graf dle tabulky 15

Mladší děti hledaly negativní vlastnosti obtížněji než starší – na odpovědi byly ještě „skoupější“ než v otázce ohledně kladných povahových znaků. Zajímavější byly odpovědi starších; téměř každý (159 respondentů) je přesvědčen, že typický novinář je vlezlý, vtíravý, dotěrný, neodbytný nebo přehnaně vyzvídá. Více než 50 o novinářích tvrdí, že jsou prolhaní a překrucují pravdu. Tyto dva okruhy vedou žebříček špatných vlastností, další se už zdaleka nevyskytovaly v tak silném zastoupení. Ale objevují se tu výrazy jako pomlouvačný, neoblíbený, bulvární, rýpavý, sobecký, zanepřázdněný, nenasytný, chamtivý nebo drzý. 27 respondentů považuje upovídanost novináře za jeho minus.

Jak jsem již zmiňovala, respondenti si u některých otázek nevěděli rady a nechali je tedy bez odpovědí. Tak tomu bylo v necelých dvou desítkách dotazníků pro mladší i u této otázky. Starší respondenti ji však alespoň jednoslovně vyplnili až na čtyři výjimky úplně všichni. Šest uvedlo, že novinář žádnou negativní vlastnost nemá. Z toho vyplývá, že 96 procent respondentů od 14 do 16 roků vidí na novináři alespoň jednu negativní vlastnost. Kdežto kladné hledají o něco hůře; 22 procent starších studentů nechalo kolonku prázdnou nebo přímo napsalo, že na novináři žádnou kladnou vlastnost neshledávají.

2.1.3.2.6 Shrnutí

Mladší respondenti profesi hodnotí spíše negativně, novinářem by v budoucnu nechtěli být, nebavilo by je to, styděli by se, nezamlouvá se jim psaní a čtení, které je z velké části náplní práce a dlouhá pracovní doba. Stejně tak by nechtěli, aby žurnalistickou profesi vykonávali jejich rodiče, hodnotí ji jako nebezpečnou, časově náročnou a nelíbilo by se jim, kdyby jejich rodiče prodávali či roznášeli noviny. Děti, které si dokáží představit, že by v budoucnu tuto profesi vykonávaly, naopak láká hodně cestování, setkávání se se zajímavými lidmi, pestrost pracovní náplně a všeobecný přehled, který novináři mají.

Novinář by podle dětí mezi 12 a 14 lety měl být chytrý, milý, laskavý, usměvavý, pravdomluvný a poctivý. Dle většiny mladších respondentů tato kritéria běžný novinář splňuje, navíc jsou čeští novináři ještě přátelšití. Mezi negativní vlastnosti patří vtíravost, vlezlost, dotěrnost a neodbytnost novinářů, dále jsou nepříjemní a neoblíbení, nerespektují soukromí.

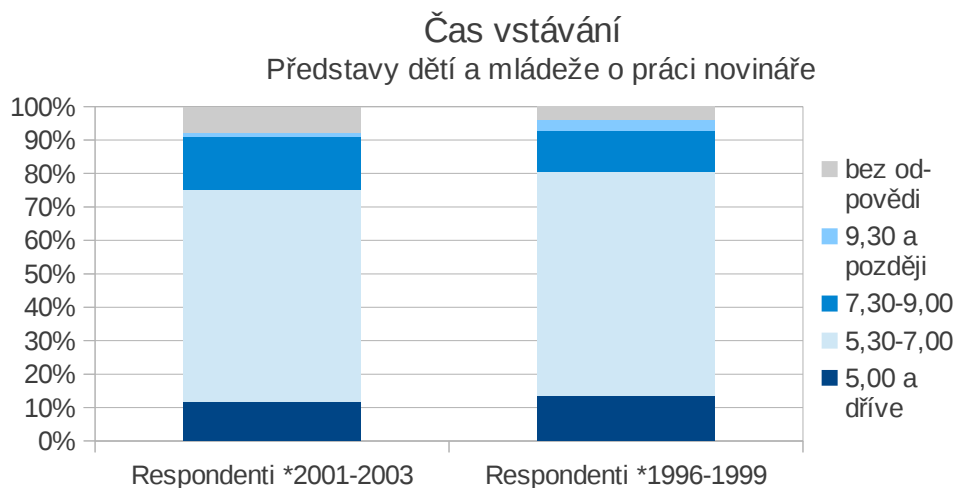
Starší se přiklání spíše k neutrálnímu či mírně negativnímu nebo mírně pozitivnímu hodnocení profese, i když přiznávají, že by je práce novináře spíše nebavila. I podle nich je toto zaměstnání časově náročné, nudné a nebezpečné. V některých ohledech se profese neshoduje s morálními zásadami studentů – jde především o novináře pracující pro bulvární média. Respondenti se hodnotí jako příliš stydliví pro výkon toho povolání. Ty, kteří si sami sebe v budoucnu dokáží představit jako novináře, na profesi láká hodně cestování, poznávání zajímavých lidí, neustálý

příisun nových informací, které mohou předávat veřejnosti a fakt, že novinář je přímo u zdroje informací.

Stejně jako mladší skupina respondentů odpovídali starší, že by novinář měl být především výřečný, komunikativní, chytrý a inteligentní, měl by mít dobrou slovní zásobu a skvěle ovládat český jazyk. Novináři tyto podmínky podle respondentů prakticky splňují, navíc jsou milí, laskaví, usměvaví. Na druhou stranu 26 ze 180 tázaných žádnou pozitivní vlastnost na typickém novináři neshledalo. Novináři jsou i podle studentů vlezlí, vtíraví, dotěrní, neodbytní. Dále prolhaní, zbytečně upovídání, příliš vyzvídají a překrucují skutečnosti.

2.1.3.3 Pracovní den novináře

2.1.3.3.1 Ráno a dopoledne

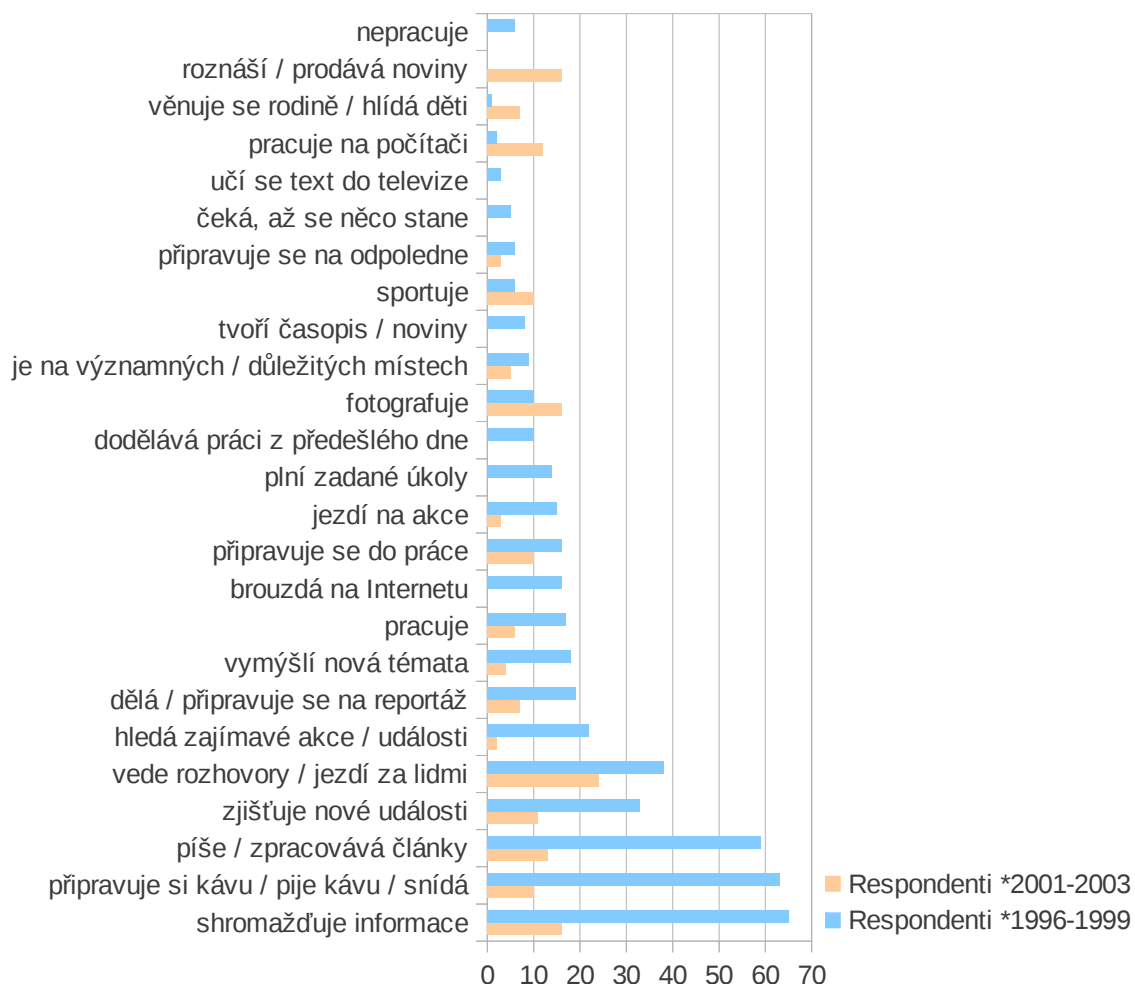

graf dle tabulky 16

Novináři podle většiny dětí a mládeže vstávají mezi půl šestou a sedmou hodinou ranní, zhruba deset procent respondentů uvedlo, že novináři mají budíček před pátou hodinou, nikdo však neuvedl dřívější hodinu než čtvrtou. Zároveň můžeme považovat za nejzazší čas vstávání devátou hodinu dopolední.

Dopolední činnost

Představy dětí a mládeže o práci novináře

graf dle tabulky 17

Nejvíce respondentů (81) uvedlo, že novinář během dopoledne shromažďuje informace. K tomu lze přiřadit i další okruhy činností jako „píše, zpracovává články“, „zjišťuje nové události“, „hledá zajímavé akce, události“, „dělá reportáž, připravuje se na reportáž“, „připravuje se do práce“, „vymýšlí nová témata“, „čeká, až se něco stane“, „brouzdá na Internetu“, „pracuje na počítači“, „plní zadané úkoly“, „dodělává práci z předešlého dne“, „jezdí na akce“, „fotografuje“, „tvoří časopis, noviny“, „učí se text do televize“, „studuje dokumenty“, „vede rozhovory, jezdí za lidmi“ a jednoduše „pracuje“. Tyto činnosti, které nejsou při plnění novinářského povolání nikterak překvapující, se celkem objevily 438krát, tedy průměrně jednou až dvěma z nich odpověděl každý respondent.

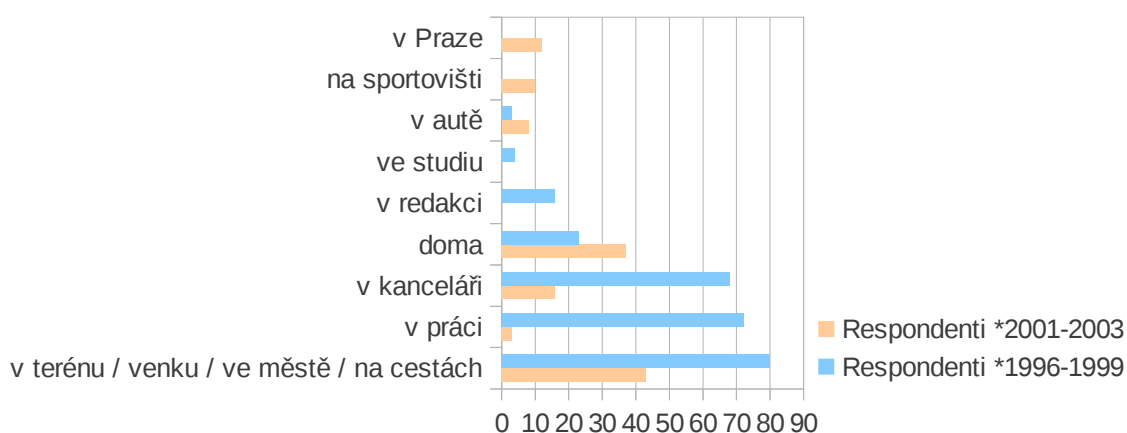
Zajímavější ale je, že druhou nejčastější odpovědí (celkem 73krát) bylo „připravuje si kávu, pije kávu, snídá“, přičemž „snídá“ se objevilo jen 15krát. Navíc v úkolu, kde měli mladší kreslit novináře, se často objevovala osoba se šálkem, popřípadě kelímkem. Děti kávu novinářům přisuzují pravděpodobně z přesvědčení, že novináři málo spí a hodně pracují – kofein, jak známo, povzbuzuje a zvyšuje pozornost.

Šestnáct respondentů uvedlo, že novinář v dopoledních hodinách sportuje – nejčastěji běhá nebo hraje tenis. Dalších osm napsalo, že se věnují rodině, hlídají své děti a podobně, této aktivitě se však věnují výhradně novinářky. Jen podle šesti studentů novináři dopoledne nepracují.

Dalších šestnáct dětí uvedlo, že novinář dopoledne roznáší, prodává, popřípadě rozdává noviny. S tím souvisí i místo jeho výskytu – je ve svém stánku, nebo v terénu –, rozdává či prodává noviny na ulici nebo je přímo roznáší do poštovních schránek.

Místo dopoledního výskytu

Představy dětí a mládeže o práci novináře

graf dle tabulky 18

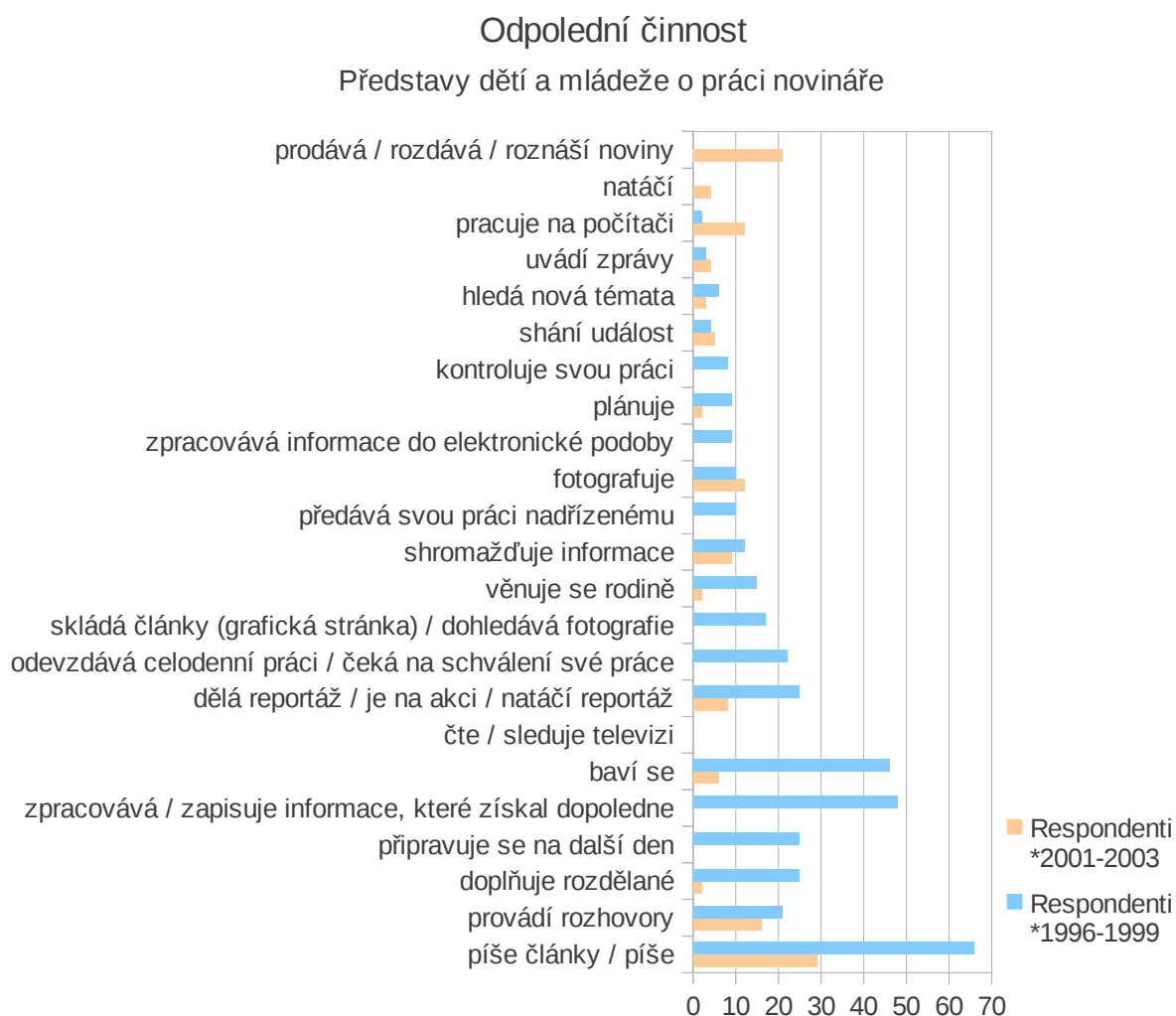
Že je novinář „v práci“ uvedlo 75 respondentů, 84 upřesnilo, že jsou v kanceláři, podle dalších dvaceti studentů je v redakci nebo ve studiu. Většinu dopoledne stráví novinář v autě podle jedenácti tázaných. Doma je podle 60 dotazovaných (někteří novináři podle respondentů doma i pracují, nemají žádnou kancelář či budovu, kam by denně chodili pracovat), na sportovišti jich je dvacet (sami sport provozují či dělají sportovní reportáž, jsou zde pracovně) a nejvíce novinářů podle dětí a mládeže tráví dopoledne venku – v terénu, na cestách, pohybují se po městě.

2.1.3.3.2 Poledne

Valná většina respondentů uvedla, že novináři obědvají mezi 11,30 a 13,30, přičemž na obědě stráví půl hodiny až hodinu. Jen dle čtyř procent odpovědí obědvají novináři ve dvě hodiny a později. Většinou jedí jídla rychlého občerstvení nebo „něco lehkého“ - saláty. Pokud jdou do restaurace, často spojí oběd s pracovní schůzkou nebo jednáním s kolegy, popřípadě nadřízeným. Novináři ale podle dětí a mládeže obědvají nejraději sami – jejich práce je doprovázena neustálým pohybem ve společnosti, takže si novinář při obědě rád od lidí a mluvení odpočine.

Překvapilo mne, že ani jeden respondent nenapsal, že novinář neobědvá, což by se při jeho pracovním vytížení, které mu děti a mládež přisuzují, dalo očekávat.

2.1.3.3.3 Odpoledne a večer

graf dle tabulky 19

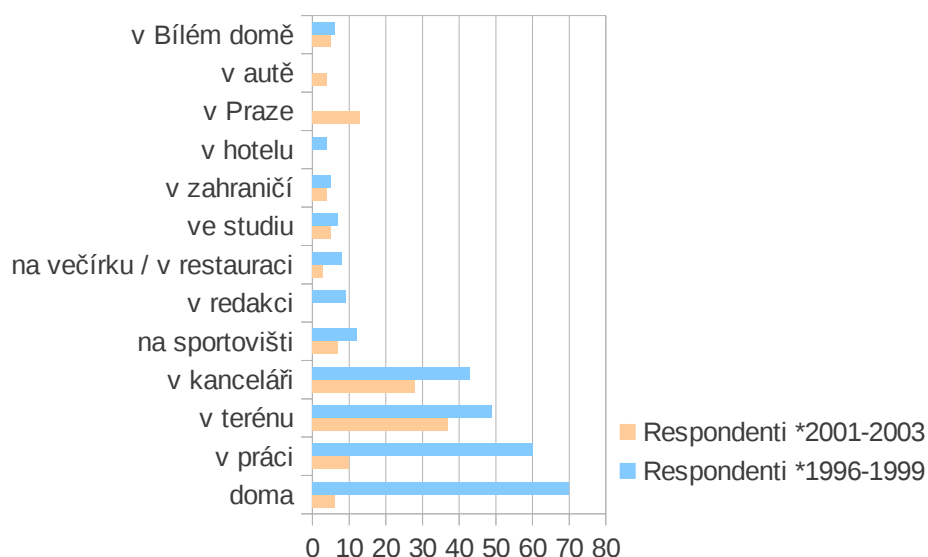
Na rozdíl od dopoledne, kde se umístilo psaní článků až na třetím místě, v otázce na odpolední činnost tak odpovědělo 95 tázaných. Všechny ostatní odpovědi měly oproti této už jen třetinovou až poloviční četnost. Činnosti se nesly v duchu dokončování, zpracovávání, doplňování, přípravě na další den, plánování, kontrolování, odevzdávání hotové práce, diskuzí s nadřízeným, úpravě článků do grafické a elektronické podoby. Jen v necelých deseti případech hledají novináři odpoledne nová témata ke zpracování.

Přes 50 tázaných si myslí, že se novinář odpoledne, popřípadě večer, baví. Mnohdy však návštěvy různých společenských akcí patří k jeho práci, je tedy například „pracovně na party“. Jen podle necelých dvou desítek odpovídajících se novináři věnují odpoledně či večer rodině.

Až 21 mladších respondentů napsalo, že novináři odpoledne prodávají, rozdávají či roznáší noviny. Oproti dopoledni takto odpovědělo o pět dětí více, protože některé se domnívají, že novinář před obědem noviny vytváří a odpoledne je musí prodat, aby si vydělal.

Místo odpoledního/večerního výskytu

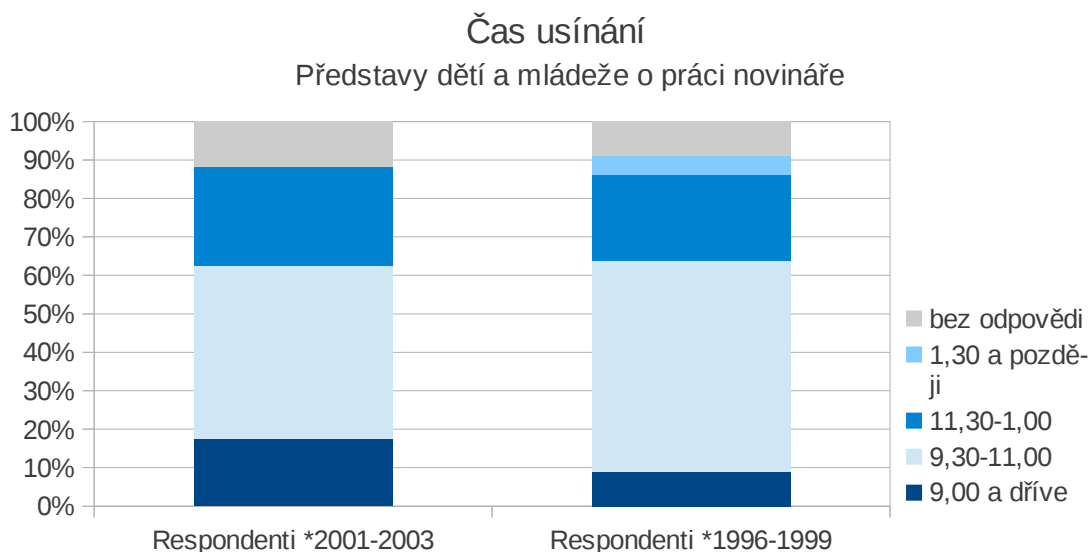
Představy dětí a mládeže o práci novináře

graf dle tabulky 20

Celkem tázaní odpovídali, že se odpoledne nejvíce novináři vyskytují v terénu. K tomu můžeme přiřadit i část odpovědí jako „na sportovišti“, „na večírku či

v restauračním zařízení“, „v zahraničí“, „v Praze“ nebo „v autě“, protože respondenti často uváděli, že tu novináři vykonávají svou profesi. Skupinka žáků, kteří si myslí, že novináři prodávají noviny, většinou psali, že se vyskytují „na ulici“, „ve městě“ „v terénu“ a dvakrát se objevila odpověď „u stánku“. Zaujalo mne, že celkem jedenáct respondentů z různých škol i ročníků uvedlo, že se novinář vyskytuje právě v Bílém domě. Žádná jiná instituce nebyla jmenovaná.

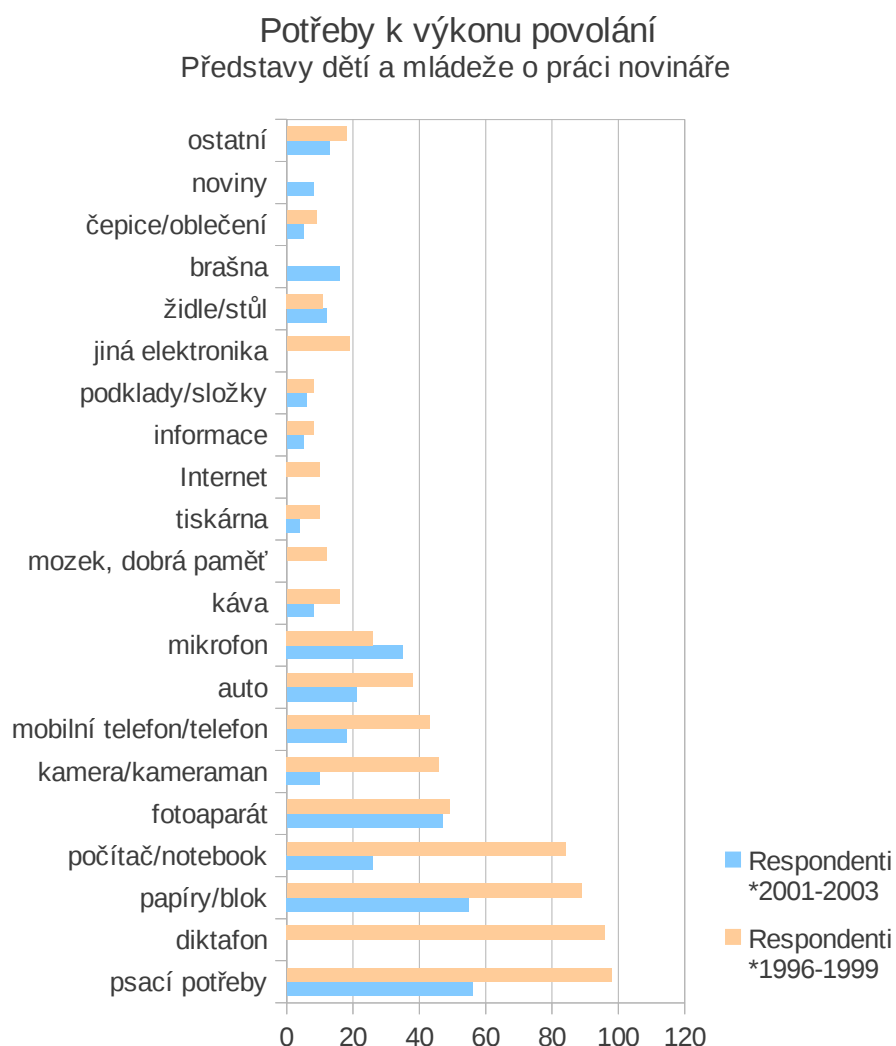
graf dle tabulky 21

Novinář podle dětí a mládeže usíná relativně brzy – nejčastěji mezi půl desátou a jedenáctou. Vzhledem k tomu, že vstává celkem brzy, je to odpovídající čas pro sedmi až devítihodinový spánek. Sedm dětí uvedlo, že novináři chodí v pracovní dny spát už v sedm hodin večer, respondenti pravděpodobně soudí podle svých návyků. Jen pět procent starších studentů uvedlo, že novinář usíná později než v půl druhé ráno. Zhruba polovina z těchto odpovědí byla navíc doplněna poznámkou typu „usíná, když má dodělanou práci“ nebo „pokud nemusí být v práci, chodí spát dříve“.

Zhruba dvacet procent všech dotazníků spadá do kolonky „bez odpovědi“. Většina tázaných sice nenapsala přesný čas, ale otázku opatřila odpovědí „usíná, kdy chce“.

2.1.3.3.4 Pomůcky novináře

graf dle tabulky 22

Nejnutnějšími pomůckami novináře k výkonu jeho povolání jsou psací potřeby a papíry, sešit či blok – alespoň jednu z těchto věcí uvedla více než polovina respondentů. Zhruba třetina všech odpovídajících tvrdí, že novinář potřebuje počítač a fotoaparát. Bez diktafonu se neobejde podle necelé stovky starších studentů, z mladších žáků nenapadl ani jednou – pravděpodobně toto nahrávací zařízení neznají. Ti si zase nedovedou novináře představit bez mikrofону a brašny (avšak podle čtyř dětí z celkového počtu šestnácti, které ji nakreslili, potřebuje novinář brašnu k tomu, aby v ní nosil noviny, jež prodává či roznáší). Po šedesáti respondentech odpovědělo, že člověk potřebuje k výkonu žurnalistické profese auto, telefon a kameru, popřípadě kameramana. Podle 24 tázaných se neobejde bez kávy. Novinář potřebuje místo pro

psaní, složky s podklady, tiskárnu či dokonce tiskařský lis, přístup k Internetu a podle dvanácti studentů potřebuje mozek a dobrou paměť.

2.1.3.3.5 Shrnutí

Novinář vstává podle obou skupin respondentů kolem půl sedmé ráno a usíná zhruba o půl jedenácté večer. Kolem poledne si najde čas na oběd v restauraci nebo alespoň v rychlém občerstvení.

Dle dětí od 10 do 12 let průměrný novinář během dopoledne vyřizuje pracovní schůzky a provádí rozhovory, fotografuje, roznáší či prodává noviny a shromažďuje informace. Ty během odpoledne zpracovává v článcích. Druhou část dne novináři tráví psaním, stejně jako dopoledne provádí rozhovory nebo působí jako distributoři novin.

Studenti ve věku 14 až 16 let novináři přisuzují podobné činnosti: dopoledne shromažďuje informace, píše a zpracovává články, velmi častým dodatkem bylo, že během těchto aktivit popíjí kávu. Odpoledne opět píše články, zpracovává informace, které získal během dopoledne, večer se novinář chodí bavit do společnosti.

Nezbytností pro novináře je tužka a blok, fotoaparát a počítač. Mladší respondenti si novináře nedokáží představit bez mikrofону, starší bez diktafonu.

2.2 Rozhovory

Vzhledem k velmi vysoké návratnosti a poměrně vysoké vypovídací hodnotě dotazníků jsem se rozhodla snížit plánovaný počet respondentů rozhovorů. Z každé věkové skupiny jsem provedla rozhovory se dvěma osobami odpovídajícího věku, dohromady tedy se čtyřmi respondenty.

Rozhovory měly upřesnit některé odpovědi z dotazníků a v některých případech je vsadit do kontextu, šlo o polostrukturované hloubkové rozhovory. Probíhaly vždy s oběma respondenty zároveň, aby se mohli doplňovat, zároveň se děti méně styděly a jako výhodu považují i skutečnost, že mezi sebou diskutovali a prosazovaly své názory.

Mladšími respondenty byly desetiletá Anička a jedenáctiletá Štěpánka a staršími patnáctiletá Bára a šestnáctiletý Jan. Pro výzkum důležitější části rozhovoru viz Příloha 25 a Příloha 26.

2.2.1 Vyhodnocení rozhovorů

Odpovědi respondentů rozhovorů prakticky korespondovaly s odpověďmi dětí a mládeže v dotaznících. To mne utvrdilo v domněnce, že se výsledky výzkumu dají považovat za relevantní. Jedna z mladších dívek prakticky celý rozhovor upozorňovala na to, že žádného novináře nezná, tedy není schopná odpovídat. I ona patřila do skupiny, která považuje novináře za stánkového prodejce novin, majitele tohoto stánku, pouličního prodavače novin, člověka, který rozdává denní tisk zadarmo či doručuje noviny do našich poštovních schránek.

Novináři jsou podle mladších dívek vzteklí, nedochvilní, nervózní, upovídání, měli by být zvědaví, ale ne vlezlí. Děti odhadují osobnost novináře i průběh pracovního dne dle běžného pracovního dne rodičů, stejně tak je samozřejmostí, že novináři mají děti, patří do stejné sociální skupiny jako respondenti. Automaticky uvažují novináře-muže, s ostychem se respondentka ptala, zda to může být i žena. Ač je pracovní doba novinářů relativně dlouhá, děti ji nedokáží naplnit činnostmi, které novinář vykonává. Nejčastěji píše nebo se schází s celebritami a slavnými nebo zajímavými osobnostmi. Čekala jsem, že tuto odpověď děti v rozhovoru upřesní.

Studenti se na rozdíl od žáků základních škol do osobnosti novináře spíše projektují či ho uvažují jako své přátele či známé. Považují je za osoby se stylem,

představují si konkrétní obraz. Velmi se rozbíhají názory na výši výdělků novinářů. Studenti si díky diskuzi uvědomují, jak širokou škálu činností zahrnuje pojem žurnalistika jako profese.

Velmi pěkné bylo přirovnání práce novináře k detektivnímu vyšetřování, špohování, které se ostatně opakovalo i u starší respondentky – novinářů podle ní často pracují na utajených kauzách, odkrývají kriminální případy a využívají přestrojení. Tyto názory odpovídají naivním představám veřejnosti o práci novináře (viz 1. kapitola). Stejně tak respondenti novinářům nepřipouští jakékoliv odchylky od „normy“ („*Voříšek je gay?!*“).

V rozhovorech respondenti nemluvili o novinářích s takovou nechutí, jak tomu bylo v dotaznících, částečně to ale příkládám faktu, že něco kritizovat je jednodušší anonymně. Středoškoláci dokonce přiznali, že by jim nevadilo vykonávat tuto profesi.

Závěr

Můžeme říci, že mladí lidé ve věku od deseti do šestnácti let žijící v České republice mají celkem jasnou představu o osobě i práci průměrného novináře. Jejich postoje se dají typizovat a není těžké vytvořit definici této profese jejich pohledem.

Průměrným novinářem je muž mezi 30 a 35 lety, je vysokoškolsky vzdělaný. Jeho měsíční plat je zhruba 24 000 Kč, jezdí autem značky Škoda, bydlí i vykonává své povolání v Praze. Pracuje přibližně 10 hodin šest dní v týdnu a je zaměstnán v redakci tištěných médií, nejčastěji deníků.

Respondenti hodnotí profesi novináře neutrálně až mírně negativně, pro mladé lidi dané povolání není příliš lákavé. Novináři by měli oplývat určitými vlastnostmi – měli by být komunikativní, sympatičtí, přátelští, laskaví, poctiví. Dotazovaní očekávají od novináře výbornou znalost českého jazyka, dobrou slovní zásobu, všeobecný přehled a bezostyšné vystupování na veřejnosti.

Téměř každý dotazovaný považuje novináře komplexně za vlezlé, dotěrné nebo za neodbytné, zároveň ale respondenti tvrdí, že dobrý novinář by tyto povahové rysy mít neměl. Stačí, když je zvědavý, cílevědomý a pracovitý, nikoli však workoholik. Děti a mládež si také myslí, že novináři často překrucují pravdivé informace, tvoří pomluvy, někdy vysloveně lžou a ubližují tím lidem, čímž si profese v očích respondentů vysloužila celkem pejorativní podtext.

Náplň práce novinářů je především psaní, tvorba článků, vyhledávání informací, provádění rozhovorů. Novináři jsou svým povoláním velmi zaneprázdněni, avšak výhodou je, že jejich pracovní náplň je pestrá, nestává se rutinou. Často je až dobrodružná, protože novináři působí jako špióni, odhalují zločiny a nepravosti. Dalším pozitivem, které děti a mládež na práci shledávají, je všeobecný přehled, jenž novinářům přináší neustálý přísun nových informací a možnost být tzv. přímo u zdroje. Novináři při výkonu svého povolání hojně cestují, zhruba třetina respondentů to ale považuje za minus. Za velkou výhodu žurnalistické profese uvádějí děti a mládež to, že novináři se setkávají se zajímavými nebo slavnými osobnostmi.

Novináře si děti a dospívající nedokáží představit bez psacích potřeb a bloku či papírů pro zaznamenávání nových informací, rozhovorů a podobně. Dalšími nezbytnými proprietami je počítač, fotoaparát, diktafon a mikrofon. Nutností pro novináře je dle velké části dotazovaných hrnek či kelímek s kávou.

Velmi překvapivé představy o práci novináře odkryla část dětí ve věkové skupině 10 až 12 let. Téměř 15 procent uvedlo, že do pracovní náplně novinářů patří prodávání, rozdávání či roznášení novin. Část z těchto dětí je přesvědčena, že novinář jinou aktivitu nevykonává, část si myslí, že novináři několik hodin denně píší články a ve zbytku času noviny distribuují.

Výzkum nepřinesl až na pár výjimek vysloveně překvapující informace, ovšem nabízí východiska pro další zkoumání. Nabízí se například hledat, pro jakou skupinu dětí je nejlákavější stát se novinářem (zeměpisné hledisko, typ školy, pohlaví...) nebo porovnat náhled na novináře dětí z jiných regionů či dokonce států. Mně osobně by zajímal výsledek průzkumu, který by jmenovitě ukazoval, jaké novináře děti a mládež znají. K tomu by se vztahoval i seznam médií, které mladí lidé využívají. Domnívám se, že by bylo snadnější pochopit, jak respondenti hodnotí žurnalistickou profesi, pokud bychom měli k dispozici média, ke kterým se děti a mládež dostanou.

Summary

We can say that young people aged from ten to sixteen living in the Czech Republic have a pretty good idea about the person and work of the average journalist. Their attitudes can be typified and it is not difficult to create a definition of the profession.

The average journalist is a male between 30 and 35 years, university educated. His monthly salary is about 24,000 CZK, rides a Skoda car, lives and practices his profession in Prague. He works about 10 hours a day, six days a week and is employed in the newsroom print media, mostly newspapers.

Respondents evaluated the journalist profession neutral to slightly negative. For the young people the profession is not very enticing. Journalists should have certain characteristics - they should be communicative, likeable, friendly, kind and honest. Respondents expect from a journalist excellent knowledge of the Czech language, a good vocabulary, general knowledge and brazen manner in public.

Almost every interviewee thinks journalists are nosy, pushy or intrusive, but at the same time, respondents argue that a good journalist shouldn't have these traits. He should be curious, ambitious and hardworking, but not a workaholic. Children and young people also think that journalists often distort the true information, constitute libel, sometimes lie and hurt people.

The work of journalists is especially writing, creating articles, searching for information, conducting interviews. Journalists are very busy with their jobs, but the advantage is that their workload is varied. It is often an adventure. Children and young people have found another positive: a general overview, which gives journalists a constant flow of new information and the possibility to be called directly from the source. Journalists frequently travel, but not every respondent thinks it's gain. A great advantage journalistic profession is that journalists encounter with interesting people or celebrities.

Journalist needs a pencil with a notebook, a computer, a camera, a voice recorder and a microphone. The necessity for journalists according to a large number of respondents is coffee mug.

I found very surprising children ideas about the work of journalists in the age group 10-12 years. Nearly 15 percent said journalists are selling or distributing newspapers. Some of these children are convinced that the journalist does not perform any other activity, part of them thinks that journalists write articles for several hours a day and the rest of the time they are distributing newspapers.

Použitá literatura

BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika: Praktická příručka pro novináře*. Praha: Portál, 2004. 186 s. ISBN: 80-7178-871-6.

CANDLIN, E. Frank. *Teach Yourself Journalism*. London: Teach Yourself Books, 1970. s. 10. ISBN: 0-340-05892-7.

ČAPEK, Karel. *Marsyas: Jak se co dělá*. Praha: Československý spisovatel, 1984. s. 9-22. ISBN: 978-80-7376-215-5.

ČERMÁK, Miloš. *Kdyby sólokapři uměli létat aneb Proč nás novináře nikdo nemá rád*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. 219 s. ISBN: 80-7106-799-7.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2011. 372 s. ISBN: 978-80-246-1966-8.

FTOREK, Jozef Bohumil. *Král je mrtev, ať žije král!: Hlídací psi, internet a nová hegemonie*. Britské listy [online]. 10.12.2010, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/55975.html>>.

GAUNT, Philip. *Choosing the News: The Profit Factor in News Selection*. New York: Greenwood Press, 1990. ISBN: 0313268479.

JEŘÁBEK, Hynek. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha, Karolinum. 1992. 162 s. ISBN: 80-7066-662-5.

JIRÁK, Jan. Jak se dělají novináři: Aneb k pojetím studia žurnalistiky. In FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr. *Média dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. s. 329-336. ISBN: 978-80-224-2023-3.

JIRÁK, Jan a Jaromír VOLEK. *Vybrané atributy profesního sebepečetí českých novinářů*. Mediální studia. 2006, I, s. 21-38. Dostupný z WWW: <<http://medialnistudia.cz/archiv-cisel/medialni-studia-012006/>>

KAŠPAROVÁ, Lenka. *Představy studentů žurnalistiky o novinářské profesi: komparativní analýza* [online]. 2012 [cit. 2013-05-06]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jaromír Volek. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/219785/fss_m/>.

KREJČÍŘOVÁ, Dana; LANGMEIER, Josef. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006. Vývojové etapy dospělého člověka, s. 167-168. ISBN: 80-247-1284-9.

MCMANUS, John H. *Market-Driven Journalism: Let the Citizen Beware*. California: Sage, 1994. s. 203. ISBN: 978-0803952539.

MCQUAIL, DENIS. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009. 447 s. ISBN: 978-80-7367-338-3.

MORAVEC, Václav. *Novinář a profesní vzdělávání – dvě osobní zkušenosti*. IN JIRÁK, Jan; WOLÁK, Radim. *Mediální gramotnost: Nový rozměr vzdělávání*. Praha: Radioservis, 2007, s. 150. ISBN: 978-80-86212-58-6.

OSVALDOVÁ, Barbora. *Vytrženo z kontextu*. Brno: Tribun, 2009, s. 10-14. ISBN 978-80-7399-836-3.

STĘPIŃSKA, Agnieszka; Szymon OSSOWSKI. *Journalists in Poland: Priorities and Professional Standards*. Studia Medioznawcze. 2011, č. 44.

RUSS-MOHL, Stephan; BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Praha: Grada, 2005. Úvod, s. 19. ISBN: 80-247-0158-8.

WEAVER, David H.; WILLNAT, Lars. *The Global Journalist*. New York: Routledge, 2012. 586 s. ISBN: 978-0415885768.

WEAVER, David H et al. *The American Journalist in the 21st Century: United States News People at the Dawn of a New Millennium*. Portland: 2007. 291 s. ISBN: 978-3-531-15883-9.

Průměrný plat novinářů loni vzrostl o desetinu na téměř 38 tisíc Kč [online]. 2013. [cit. 2013-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.mediar.cz/prumerny-plat-novinaru-loni-vzrostl-o-desetinu-na-temer-38-tisic-kc/>>.

Mzdy – vývoj mezd, průměrné mzdy 2013 [online]. 2013. [cit. 2013-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>>.

Pracovní doba [online]. 2013. [cit. 2013-04-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.vyplata.cz/vyplatamzdy/pracovnidoba.php>>.

Prestiž povolání – červen 2012. TUČEK, Milan. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR. 2002-. Vychází ročně.

Encyklopedie profesí: Novinář [online]. 2013. [cit. 2013-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.prace.cz/poradna/encyklopedie-profesi/n/novinar/>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník pro respondenty narozené mezi lety 2001-2003 (obrázek)

Příloha č. 2: Dotazník pro respondenty narozené mezi lety 1997-1999 (obrázek)

Příloha č. 3: Zastoupení pohlaví v profesi (tabulka)

Příloha č. 4: Věk novináře (tabulka)

Příloha č. 5: Vzdělání novináře (tabulka)

Příloha č. 6: Příjem novináře (tabulka)

Příloha č. 7: Vůz novináře (tabulka)

Příloha č. 8: Pracovní doba novináře (tabulka)

Příloha č. 9: Pracovní dny novináře (tabulka)

Příloha č. 10: Bydliště novináře (tabulka)

Příloha č. 11: Pracoviště novináře (tabulka)

Příloha č. 12: Podoba novinářů dle mladších respondentů (soubor obrázků)

Příloha č. 13: Hodnocení profese (tabulka)

Příloha č. 14: Byl by respondent hrdý na rodiče-novináře? (tabulka)

Příloha č. 15: Bavila by respondent profese novináře? (tabulka)

Příloha č. 16: Jaký by novinář měl být (tabulka)

Příloha č. 17: Pozitivní vlastnosti novináře (tabulka)

Příloha č. 18: Negativní vlastnosti novináře (tabulka)

Příloha č. 19: Čas vstávání novináře (tabulka)

Příloha č. 20: Dopolední činnost novináře (tabulka)

Příloha č. 21: Dopolední výskyt novináře (tabulka)

Příloha č. 22: Odpolední činnost novináře (tabulka)

Příloha č. 23: Odpolední výskyt novináře (tabulka)

Příloha č. 24: Čas usínání novináře (tabulka)

Příloha č. 25: Potřeby novináře (tabulka)

Příloha č. 26: Rozhovor s mladšími respondentkami (text)

Příloha č. 27: Rozhovor se staršími respondenty (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník pro respondenty narozené mezi lety 2001-2003

Jsi: dívka / chlapec

Rok narození: _____

Nakresli novináře/novinářku:

Doplň údaje:

Věk: ____ let

Bydliště: _____

Vzdělání: základní / středoškolské /
vysokoškolské

Měsíční příjem: _____ Kč

Jakým autem jezdí?

Jaký sport provozuje? _____

Jaké je podle Tebe povolání novináře? _____

Bavilo by Tě toto povolání? Proč? _____

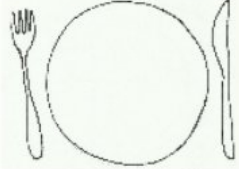

Byl bys hrdý na své rodiče, kdyby byli novináři? Ano / ne

Jaký by měl být člověk, aby byl dobrým novinářem? _____

Napiš tři kladné vlastnosti typického novináře: _____

Napiš tři záporné vlastnosti typického novináře: _____

Dokresli a dopiš, jak probíhá běžný pracovní den novináře/novinářky:

<p>1.</p> <p>Doplň čas budičky.</p>	<p>2. Dopolední činnost</p> <p>Kde: _____</p> <p>Co dělá: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>3. Oběd</p> <p>Dokresli, co jí.</p> <p>Kde: _____</p>
<p>4. Odpolední činnost</p> <p>Kde: _____</p> <p>Co dělá: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>5. Večer</p> <p>Doplň, v kolik hodin usíná.</p>	<p>Nakresli, jaké pomůcky novinář ke svému povolání potřebuje:</p> <p>Kolik hodin denně pracuje? _____ hodin</p>

Děkuji za vyplnění: :)

Příloha č. 2: Dotazník pro respondenty narozené mezi lety 1997-1999

Pohlaví: dívka / chlapec

Rok narození: _____

Představ si novináře/novinářku a doplň informace:

žena / muž

věk: _____ let

bydliště: _____

místo (město), kde pracuje: _____

vzdělání: základní / středoškolské / vysokoškolské

průměrný měsíční plat: _____ Kč

Jaký sport provozuje? _____

Jakým autem jezdí? _____

Kolikrát ročně jezdí do zahraničí? _____

Kam? _____

Důvod: pracovní cesta / dovolená / jiný: _____

Pracovní den novináře / novinářky:

budíček: _____

Dopoledne	Kdy obědvá (časové rozmezí):	Odpoledne, večer
Co dělá: _____	Co obědvá: _____	Co dělá: _____
_____	Kde obědvá: _____	_____
_____	S kým obědvá: _____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
Kde je: _____	_____	Kde je: _____
_____	_____	_____

večerka: _____

Kolik hodin denně pracuje? _____

Kolik dnů v týdnu pracuje? _____

Bez jakých předmětů se novinář při výkonu svého povolání neobejde?

(jmenuj alespoň pět) _____

_____

Jak na Tebe působí, když se někdo představí jako novinář?

výborně / dobře / neutrálně / spíše negativně / velmi negativně

Je pro Tebe povolání novináře lákavé? Ano / ne

Proč? _____

_____

Jaká je Tvá vysněná profese? _____

Jaký by měl být člověk, aby byl dobrým novinářem? _____

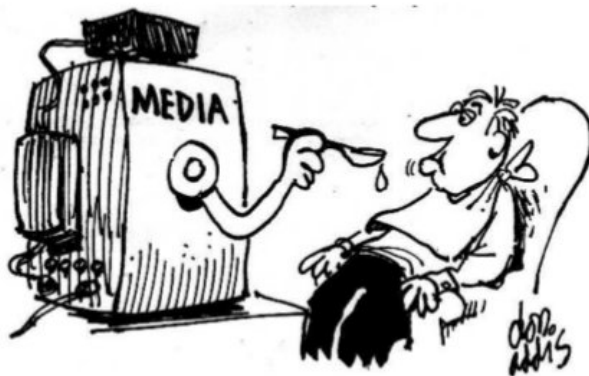
_____

Napiš tři kladné vlastnosti typického novináře: _____

_____

Napiš tři záporné vlastnosti typického novináře: _____

_____

Děkuji za vyplnění! :)

Příloha č. 3: Zastoupení pohlaví v profesi (tabulka)

Tabulka 1

	muž	žena	bez odpovědi
Dívky *2001-2003	53,7%	46,3%	0%
Chlapci *2001-2003	88,7%	11,3%	0%
Dívky *1996-1999	27,8%	72,2%	0%
Chlapci *1996-1999	63%	27,8%	9,2%

Příloha č. 4: Věk novináře (tabulka)

Tabulka 2

	20-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40 a více let	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	20,2%	26,7%	24,6%	20,8%	7,7%	0%
Respondenti *1996-1999	6,1%	35,5%	37,2%	15,6%	1,7%	3,9%

Příloha č. 5: Vzdělání novináře (tabulka)

Tabulka 3

	VŠ	SŠ	ZŠ	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	40,6%	35,9%	2,6%	20,9%
Respondenti *1996-1999	68,9%	26,7%	1,1%	3,3%

Příloha č. 6: Příjem novináře (tabulka)

Tabulka 4

	0-10 000 Kč	11-20 000 Kč	21-30 000 Kč	31-40 000 Kč	nad 41 000 Kč	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	29,4%	32%	11,1%	2,6%	6,4%	18,3%
Respondenti *1996-1999	1,1%	21,1%	54,4%	12,8%	8,9%	1,7%

ti *1996-1999						
----------------------	--	--	--	--	--	--

Příloha č. 7: Vůz novináře (tabulka)

Tabulka 5

	běžná značka	prémiová značka	luxusní vozy	chodí pěšky / mhd / kolo
Respondenti *2001-2003	56,2%	-	-	20,9%
Respondenti *1996-1999	37,8%	55%	3,3%	3,9%

Příloha č. 8: Pracovní doba novináře (tabulka)

Tabulka 6

	4 hodiny a méně	5-7 hodin	8-10 hodin	11-13 hodin	14-16 hodin	17 hodin a více	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	2,6%	24,8%	21,6%	22,2%	11,8%	13,7%	3,3%
Respondenti *1996-1999	2,2%	13,9%	44,4%	17,3%	11,1%	6,1%	5%

Příloha č. 9: Pracovní dny novináře (tabulka)

Tabulka 7

	7 dní	6 dní	5 dní	4 dny	bez odpovědi
Respondenti *1996-1999	26,7%	23,3%	39,4%	5,6%	5%

Bez odpovědi/nedá se říct

Příloha č. 10: Bydliště novináře (tabulka)

Tabulka 8

	Praha (Brno)	u velkého města	Hradec Králové	venkov	středně velké město	bez odpovědi
Respondenti *2001-	56,2%	11,8%	11,8%	10,4%	5,2%	4,6%

2003						
Respondenti *1996-1999	71,2%	4,4%	15,5%	5%	3,3%	0,6%

Příloha č. 11: Pracoviště novináře (tabulka)

Tabulka 9

	Praha (Brno)	Hradec Králové	středně velké město	Celá ČR	jiné	bez odpovědi
Respondenti *1996-1999	79,4%	5,6%	5%	5,6%	3,3%	1,1%

Příloha č. 12: Podoba novinářů dle mladších respondentů (soubor obrázků)

Příloha č. 13: Hodnocení profese (tabulka)

Tabulka 10

	výborně	dobře	neutrálně	spíše negativně	velmi negativně	bez odpovědi
Respondenti *1996-1999	5,6%	22,2%	46,1%	21,9%	3,4%	1,2%

Příloha č. 14: Byl by respondent hrdý na rodiče-novináře? (tabulka)

Tabulka 11

	ano	ne	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	35,3%	63,4%	1,3%

Příloha č. 15: Bavila by respondenta profese novináře? (tabulka)

Tabulka 12

	ano	ne	možná	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	23,5%	69,3%	1,3%	5,9%
Respondenti *1996-1999	37,8%	61,1%	0%	1,1%

Příloha č. 16: Jaký by novinář měl být (tabulka)

Tabulka 13

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
schopný dobrého vyjadřování – dobrá slovní zásoba / skvělá znalost českého jazyka	16	58
výřečný / upovídaný / ukecaný / komunikativní	15	58
chytrý / inteligentní	48	52
milý / laskavý / usměvavý / hodný	52	49
vlezlý / otravný / dotěrný / neodbytný / zvědavý	5	34

vzdělaný, sečtělý	7	24
trpělivý	10	18
vnímavý		18
objektivní	0	17
pohotový	3	16
bystrý/ všímavý	8	16
spolehlivý	7	14
přátelský / společenský	0	13
pracovitý / pilný	4	12
pravdomluvný / poctivý	18	11
slušný	9	9
s dobrým přehledem / informovaný	4	9
odvážný, nebojácný	0	8
přemýšlivý	5	8
schopný improvizovat	2	8
klidný	0	7
diskrétní / ohleduplný	0	7
zvědavý	6	7
rychlý, akční	4	7
dobry lhář	0	6
dobře / slušně vypadající	7	5
puntičkář / detailista	0	5
výkonný	4	5
nevtíravý / nevlezlý	9	2
dobry fotoaparát / skvěly fotograf	7	0
zkušený	5	0
pokládá vhodné / dobre otázky	5	2
vtipný / zábavný	6	2
spravedlivý	3	2

Příloha č. 17: Pozitivní vlastnosti novináře (tabulka)

Tabulka 14

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
milý / laskavý / usměvavý / hodný	41	59
komunikativní / upovídaný / hovorný / výřečný	5	45
chytrý / vzdělaný	36	39
přátelský / příjemný	15	24
odvážný	4	23
bystrý / pozorný	4	16
trpělivý / má výdrž	10	15
jazykově zdatný	9	15
pracovitý / pilný	6	14
kreativní / nápaditý	0	13
zábavný / vtipný / bavič	10	13
zvědavý	0	12
pozorný / všímavý	5	12
objektivní / s nadhledem	0	9
klidný	2	7
cílevědomý	7	7
spolehlivý / dochvilný	0	7
pohodový	0	5
ambiciózní	0	5
aktivní	2	4
zručný / šikovný	11	4
spravedlivý	4	2
informovaný	5	4
informující	6	2
žádná není	0	26

Příloha č. 18: Negativní vlastnosti novináře (tabulka)

Tabulka 15

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
vlezlý / vtíravý / dotěrný/ neodbytný / vyzvídavý	40	159
prolhaný / překrucuje	9	52
upovídaný	9	18
nerespektuje soukromí	12	16
zveličuje	7	13
sobecký / neohleduplný	5	15
domýšlivý / ješitný / arogantní	0	12
bulvární / zveřejňuje neověřené informace	4	10
zvědavý	3	10
nepříjemný / neoblíbený	15	8
nervózní	5	8
nenasytný / chamtivý / lakotný	2	8
tvůrce drbů / pomlouvačný	10	8
rýpavý / provokuje	5	7
neústupný	2	6
nedůvěřivý	0	6
workoholik	6	5
drzý	9	5
zaneprázdněný	8	5
podvodník	4	4
nedochvilný	6	0
smutný / nešťastný	6	0
skáče do řeči / chytá za slovo	10	0
žádná není	0	6

Příloha č. 19: Čas vstávání novináře (tabulka)

Tabulka 16

	5,00 a dříve	5,30-7,00	7,30-9,00	9,30 a později	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	11,8%	63,4%	15,7%	1,3%	7,8%
Respondenti *1996-1999	13,7%	66,7%	12,4%	3,3%	3,9%

Příloha č. 20: Dopolední činnost novináře (tabulka)

Tabulka 17

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
shromažďuje informace	16	65
připravuje si kávu / pije kávu / snídá	10	63
píše / zpracovává články	13	59
zjišťuje nové události	11	33
vede rozhovory / jezdí za lidmi	24	38
hledá zajímavé akce / události	2	22
dělá / připravuje se na reportáž	7	19
vymýšlí nová témata	4	18
pracuje	6	17
brouzdá na Internetu	0	16
připravuje se do práce	10	16
jezdí na akce	3	15
plní zadané úkoly	0	14
dodělává práci z předešlého dne	0	10
fotografuje	16	10
je na významných / důležitých místech	5	9
tvoří časopis / noviny	0	8
sportuje	10	6
připravuje se na odpoledne	3	6
čeká, až se něco stane	0	5

učí se text do televize	0	3
pracuje na počítači	12	2
věnuje se rodině / hlídá děti	7	1
roznáší / prodává noviny	16	0
nepracuje	0	6

Příloha č. 21: Dopolední výskyt novináře (tabulka)

Tabulka 18

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
v terénu / venku / ve městě / na cestách	43	80
v práci	3	72
v kanceláři	16	68
doma	37	23
v redakci	0	16
ve studiu	0	4
v autě	8	3
na sportovišti	10	0
v Praze	12	0

Příloha č. 22: Odpolední činnost novináře (tabulka)

Tabulka 19

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
píše články / píše	29	66
provádí rozhovory	16	21
doplňuje rozdělané	2	25
připravuje se na další den	0	25
zpracovává / zapisuje informace, které získal dopoledne	0	48
baví se	6	46
čte / sleduje televizi		
dělá reportáž / je na akci / natáčí reportáž	8	25
odevzdává celodenní práci /	0	22

čeká na schválení své práce		
skládá články (grafická stránka) / dohledává fotografie	0	17
věnuje se rodině	2	15
shromažďuje informace	9	12
předává svou práci nadřízenému	0	10
fotografuje	12	10
zpracovává informace do elektronické podoby	0	9
plánuje	2	9
kontroluje svou práci	0	8
shání událost	5	4
hledá nová témata	3	6
uvádí zprávy	4	3
pracuje na počítači	12	2
natáčí	4	0
prodává / rozdává / roznáší noviny	21	0

Příloha č. 23: Odpolední výskyt novináře (tabulka)

Tabulka 20

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
doma	6	70
v práci	10	60
v terénu	37	49
v kanceláři	28	43
na sportovišti	7	12
v redakci	0	9
na večírku / v restauraci	3	8
ve studiu	5	7
v zahraničí	4	5
v hotelu		4
v Praze	13	0
v autě	4	0

v Bílém domě	5	6
---------------------	---	---

Příloha č. 24: Čas usínání novináře (tabulka)

Tabulka 21

	9,00 a dříve	9,30-11,00	11,30-1,00	1,30 a později	bez odpovědi
Respondenti *2001-2003	17,6%	45,1%	25,5%	0%	11,8%
Respondenti *1996-1999	8,9%	55%	22,2%	5%	8,9%

Příloha č. 25: Potřeby novináře (tabulka)

Tabulka 22

	Respondenti *2001-2003	Respondenti *1996-1999
psací potřeby	56	98
diktafon	0	96
papíry/blok	55	89
počítač/notebook	26	84
fotoaparát	47	49
kamera/kameraman	10	46
mobilní telefon/telefon	18	43
auto	21	38
mikrofon	35	26
káva	8	16
mozek, dobrá paměť	0	12
tiskárna	4	10
Internet	0	10
informace	5	8
podklady/složky	6	8
jiná elektronika	0	19
židle/stůl	12	11
brašna	16	0
čepice/oblečení	5	9
noviny	8	0
ostatní	13	18

Příloha č. 26: Rozhovor s mladšími respondenkami (text)

E: Víte, kdo je to novinář?

Obě: Jo!

A: To je takový pán, který sedí v novinovém stánku a čeká, až si někdo koupí noviny!

Š: Né, on ty noviny píše. (zamyslí se) A taky je asi pomáhá prodávat. Ale hlavně je píše.

A: Tak to je pán, který pořád píše a mluví s celebritami.

Š: Taky nás informuje a odhaluje skandály.

E: A dělá ještě něco?

Š: Je nervózní.

E: Proč?

Š: Protože někam spěchá a chodí pozdě. Na nic nemá čas a všude chodí pozdě. A je nervózní taky proto, že musí pořád jezdit autem, ve kterém stojí v zácpě.

A: A proto je vzteklý.

Š: A nadává.

E: Jak vypadá jeho den, když pracuje?

Š: Vstane.

E: V kolik hodin?

Š: Asi jako naši, tak v šest. Musí se vydatně nasnídat, protože má náročný den.

A: Vypraví děti do školy.

Š: Odveze je. Protože jede pozdě do práce.

A: A ještě se musí zastavit ve stánku, aby tam dovezl čerstvé noviny.

Š: A ty víš, co novinář dělá?

E: Moc ne, ale myslím si, že noviny neprodává.

Š: Vidiš? Protože je píše. Tak jede domů a tam píše různé články.

E: Takže nejede do práce?

Š: Asi ne, protože doma má klid.

E: Co myslíš ty, Aničko?

A: Já teda nevím, jak novinář vypadá. Žádného neznám.

E: To nevádí, to není zkoušení. Jde o to, co si myslíš. Žádná odpověď není špatná. Chceš mi ho nakreslit?

A: A může to být holka?

E: No jasně! Nakresli, co si myslíš.

...

Š: Celé dopoledne píše různé články a rubriky a pracuje na počítači.

E: A potom?

Š: Dá si malý oběd a jede do práce odevzdat práci.

E: A vždy píše doma?

Š: Jo. Nemusí být v práci. A takhle může ještě koukat i na televizi. A když má nemocné děti, postará se o ně.

E: Takže jede za šéfem...

Š: Ano. Taky mu zadá novou práci na další den. A kam má jít večer hledat celebrity.

E: A jaké články psal?

Š: Co bylo potřeba. Hlavně o politice. Například o Zemanovi nebo o Štefanovi Pčelárovi.

E: To je kdo?

Š: Superstar.

E: Odpoledne teda dělá co?

Š: Připravuje se na rozhovor. Večer jde do restaurace, vezme si složky s informacemi a baví se se slavnými a zajímavými lidmi.

A: Taky je fotí.

Š: A natáčí. (odmlčí se) Něco jako kdyby je špehoval.

E: Špehoval?

Š: Aby všechno zjistil, kdyby mu nechtěli odpovědět.

...

E: A potom jde spát...?

Š: Jo, ale klidně hrozně pozdě. Až to všechno dodělá. Klidně ve tři ráno a v šest zase vstává.

E: Líbila by se ti takováhle práce.

Š: Trochu jo. Chtěla bych se bavit s různými lidmi, pořád bych si povídala. To mi jde. Ale moc mě nebaví čeština. (přemýšlí) Novinář má hodně práce, není to moc dobré povolání. (opět se odmlčí) Nemá na nic jiného čas, i když má volno, musí přemýšlet, jak a co psát. (odmlka) Ale chtěla bych taky špehovat ty lidi, to by mě taky bavilo. Hodně bych jezdila letadlem za zpěváky... Je to středně dobré povolání.

E: Myslíš, že mají lidé novináře rádi nebo ne?

Š: Nevím. Asi celkem jo, protože si kupují noviny. Ale někdy lezou lidem do soukromí a to není správné.

E: Novináři ale musí být zvědaví, aby se dozvěděli všelijaké informace.

Š: Hm... (přemýšlí) Musí být zvědaví, ale ne vlezlí!

Příloha č. 27: Rozhovor se staršími respondenty (text)

E: Víte, kdo je novinář?

B: No jasně, takovej týpek, co píše noviny, dělá reportáže, rozhovory...

J: Mluví v televizi, v rádiu, odhaluje různé kauzy, hodně cestuje, píše internetové zpravodajství, v tiskových agenturách...

E: Je to tedy muž?

B: Jasně.

J: (současně) Žena.

B: Tak to jsme se dostali do základního rozporu.

E: Jak vypadá? Má nějaký vytríbený styl?

B: Jo, má super styl, takový vytuněný, designový. Nosí super kousky od mladých českých návrhářů, trochu hipster. Ale sympatický.

...

E: Jaký je pracovní den novináře?

B: Vstane asi kolem desáté, dá si snídani v Costa Cofee, muffin a velkou kávu. U toho si píše věci na svůj blog. Takové společensko-kritické postřehy. Jde do práce.

E: Kam chodí do práce?

B: Na Václavské náměstí.

E: Co dělá v práci?

B: Vstával v deset, tak je tam tak od dvanácti... Ale jen na chvíli. Zařizuje si telefonáty a schůzky na odpoledne. Potom jde na oběd. Pracovní.

E: S kým?

B: Se šéfem. Do nějakého super podniku. Hm...

J: Do Koga? Do Hiltonu?

B: Do Hiltonu ne...

E: A o čem u oběda mluví?

B: Co budou uveřejňovat, jaké kauzy sledují a jaké by měli sledovat... No, odpoledne jezdí po městě svým Porschem a chodí na pracovní schůzky, aby zjistil co nejvíce informací k nějakému brutálnímu případu. Dělá rozhovory, různě vyzvídá věci a tak. Večer vyšetřuje v přestrojení, třeba jako drogový dealer. Když tohleto dodělá, později večer jde do brutálně drahého klubu, například Havana klub, uvolní se a se skleničkou relaxuje. No a potom jde domů.

E: A v kolik chodí spát?

B: Asi ve dvě.

...

E: Kolik asi měsíčně vydělává?

B: Tak 180 000.

J: To vůbec, tak třicet, čtyřicet tisíc.

B: Ne, ne. Má Porsche, musí vydělávat hodně. A super designový byt v Holešovicích.

E: Má vysokou školu?

B: Jasně, žurnalistiku.

J: Já si myslím, že nemusí mít nutně žurnalistiku. Lepší je třeba politologie, nebo i nějaké jazykové obory. Rozhodně má gympl a pak spíš nějaké humanitní obory.

...

E: Jaký by novinář měl být?

B: Musí umět psát, musí být asertivní,

J: Musí umět gramatiku... Psát všemi deseti...

B: Jo, psát všemi deseti.

E: Bez toho se neobejde? Proč?

B: Má všechno rychleji hotový. Taky musí pátrat po pravdě.

J: Pomáhat lidem.

B: Musí mít příjemný vzhled, aby lidem nevadilo, že s ním musí mluvit, aby byl sympatický. Taky aby zapůsobil na ženy a měl nějaké výhody. A určitě musí mít dobrou kondičku. Musí být cílevědomý a chtít být nejlepší. Asi by bylo dobrý, kdyby nedával prostor ostatním novinářům, aby je přehlížel.

E: Jakože má jít přes mrtvoly?

B: No...asi stačí, když bude hodně průbojný.

E: Chtěla bys být novinářkou?

B: Asi ne, ale klidně bych s nějakým žila. (odmlčí se) Ale oni žijou samotářský život. Tak bych měla novináře aspoň za kamarády. Jsou super, takoví umělci, ale pořád nohama na zemi. Aspoň myslím, teda.

J: No, právě. Myslíš, ale oni to jsou takoví úředníci.

E: Úředníci?

J: No, jakože pořád jsou v kanclu, něco píšou. Nudní, ve vytahaném svetru, zanedbaní, protože pořád pracují. Jen pár z nich jsou takoví, jak říká Bára.

E: A Honzo, co Ty si myslíš o novinářích?

J: Hm... to je dvousečné. O bulvárních nebo seriózních?

E: To je jedno, prostě o těch lidech, kteří se Ti vybaví, když se řekne novinář.

J: Já si asi představím nějakého reportéra z České televize. Se žádným jiným jsem ještě neměl žádnou konfrontaci. Vlastně ani s tímhle, ale toho vidíš. Když dělá rozhovor s politiky nebo tak. Vlastně ani nevím, jak vypadá, vidím jen nějakou tu osobu, třeba tiskového mluvčího, a kolem něj spoustu mikrofonů. Takový les lízátek.

E: A to je tedy žena?

J: No, reportéři jsou asi muži. Ženy píšou do takových těch regionálních deníků a kulturních rubrik. A taky lifestyleové časáky. Protože to čtou jenom ženy.

E: Fakt? Co třeba Maxim?

J: No jo. Ale to je jeden časopis a ženských je oproti tomu deset. A i ten Maxim čtou ženský.

E: Takže podle Tebe se dá dělit náplň profese podle toho, jestli je to novinářka nebo novinář?

J: Klidně. Vem si to. Ženy mají práci s dětmi, starají se o domácnost, prostě to tak je. Ty nejvíc píšou takový ty témata, u kterých není potřeba žádná akce. Jsou tam od osmi do pěti. Ještě v ženském kolektivu. Chlapi dělají ty reportáže, čekají na nějaký soudní procesy, mají akci... Jsou v terénu, pak se tou prací chlubí. Taky jezdějí autem místo emháde, mají super mobily, elektroniku, značkový hodinky. Vypadají jak střední management, ale mají větší ego, protože novinář, to je trochu umělec.

E: A Tebe by ta profese bavila?

J: Docela si to umím představit. Ale neptej se mě, čím chci být, o tom nemám ani ponětí.

E: Báro?

B: No asi bych to přenesla přes srdce, ale netoužím po tom. Jen si najdu kluka novináře, to je cool.

...

E: Znáte nějaké novináře?

B: Asi ne...

J: Třeba Jaromír Bosák nebo Jakub Kohák. Čermák a Tabery...

E: Bezva.

B: Jó, tak ze zpráv, Voldánová třeba. A Borhyová! (odmlčí se) A to víte, že je Voříšek gay?

E: To nějak vadí?

B: No ne, ale že mluví k celému národu a je gay.

E: Báro, ale to není nic špatného, to není žádný handicap. Tobě to vadí?

B: Asi ne. Vlastně vůbec. Jen mě to překvapilo. Taky je dobrej, že se nebojí.

E: Spousta jiných známých osobností jsou homosexuálové, tak proč by zrovna novinář neměl být...

B: To je fakt. Politici taky.